

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 2-3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 1000.—
Miesięcznie . " 300.—

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 75.—Przed tekstem Mk. 200.— za wiersz (dwie szpalty na stronie), Drobne 25 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie ink. 250.—

Cena egzemplarza 75 Marek

Nr 29. (145.)

Łódź, wtorek 18 lipca 1922 r.

Rok IV.

Od Administracji.

Wobec znacznego wzrostu wszelkich kosztów wydawnictwa, z dniem 1 lipca r. b. prenumerata kwartalna „Dziennika Zarządu m. Łodzi” wynosić będzie Mk. 1000.—, miesięcznie zaś Mk. 300.—

Cena egzemplarza pojedynczego wynosi Mk. 75.

Stawki opłat za ogłoszenia są następujące: za wiersz nonparelowy (4 szpalty na stronie) Mk. 75.— przed tekstem (na stronie 2 szpalty) Mk. 200.— drobne za wyraz Mk. 25, najmniejsze ogłoszenie Mk. 250.—

Przypominamy, że prenumerata za III-ci kwartał wynosi Mk. 1000.—

Memorjał Magistratu m. Łodzi.

w sprawie zakupu gruntu dla celów rozbudowy miasta i określenia sfery interesów, zgodnie z § 2 rozporządzenia wykonawczego Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dn. 29. VII. 1921 r.

Dnia 31 sierpnia 1920 roku Rada Miejska m. Łodzi, stwierdzając konieczność pozostawienia miastu gruntów, położonych w sferze jej interesów ekonomicznych i społecznych dla celów ekspansji terytorjalnej, powzięła uchwałę, mocą której Magistrat upoważniony został do wszczęcia odpowiednich kroków w Głównym Urzędzie Ziemskim, zmierzających do realizacji art. 26 ustawy z dnia 15. VII. 1920 r. o reformie rolnej.

Już dn. 6. X. 1920 r. Magistrat wysłał do Gł. Urz. Z. memorjał, w którym wskazuje na przypuszczalne potrzeby terenowe miasta w ciągu najbliższych 20 lat. Memorjał ten, jako oparty na danych raczej hipotecznych, niż ściśle statystycznych, z uwagi na brak jasno i wyraźnie sformułowanej konkluzji, a przedewszystkiem brak szczegółowych instrukcyj w Gł. U. Z. co do sposobu wykonania art. 26 ust., pozostał bez echa i nie spowodował żadnej konkretnej akcji w kierunku wywłaszczenia ziemi na rzecz miasta. Ten sam los spotkał następny memorjał, wysłany dnia 24 marca 1921 r. do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w którym poruszono myśl utworzenia w Łodzi grodzkiej komisji ziemskiej, jako organu opiniodawczego, powołanego do współdziałania z Urzędem Ziemskim z ramienia miasta.

Dopiero dn. 21. IX. 1921 r. wydane zostało rozporządzenie wykonawcze do art. 26 ustawy o reformie rolnej zawierające bardziej szczegółowe wskazówki i postanowienia prawne. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem należy przedewszystkiem określić definitywnie strefę interesów terytorjalnych miasta, oznaczoną prowizorycznie dla miast, liczących ponad 100.000 mieszkańców w promieniu 10 klm. od centrum na zasadzie § 2 cyt. rozp., następnie dopiero wystąpić z konkretnymi wnioskami co do wykupu poszczególnych gruntów i majątków w obrębie miasta i poza granicami miasta położonych w myśl § 6 cyt. rozp.

Mając na uwadze wyżej wskazany tryb postępowania, Magistrat m. Łodzi zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej z dn. 14. II. 1922 r. i pragnąc projekt oprzeć na realnych fundamentach, przesyła niniejszem do Gł. Urz. Ziems. następujący memoriał celem określenia ogólnego zapotrzebowania terenowego Łodzi już w chwili obecnej i w najbliższej przyszłości, prosząc o możliwie rychle definitywne określenie sfery interesów terytorjalnych dla miasta Łodzi w promieniu 10 km. od centrum. W memoriale, opracowanym na podstawie zainicjowanej przez Magistrat ankiety wszystkich zainteresowanych czynników państwowych i społecznych, uwzględniono potrzeby we wszelkich dziedzinach życia gospodarczego tudzież potrzeby społeczne kulturalno-oświatowe i administracyjne.

I. Mieszkalnictwo.

Najbardziej palącą potrzebą jest zapewnienie pomieszczeń dla celów mieszkalnych. Mimo katastrofy wojennej Łódź należy do kategorii tych miast, których ludność wzrasta stale i bez przerwy; jako pierwszy rzędne centrum handlowo-przemysłowe rozwija się według specjalnych praw ekonomicznych. Jeszcze w roku 1827 Łódź liczyła 3000 mieszkańców, w roku 1858 — 26000, w r. 1872 — 50,000, w r. 1878 — (t. j. 6 lat później) 100,000, w r. 1893 — 150,000, w r. 1897 — (t. j. 4 lata później) 314,000, w r. 1911 — 424,000, w r. 1921 — 451,813. W okresie od r. 1837 do 1897 Łódź wzrosła o 1361%, podczas gdy naprz. Warszawa w tym samym czasie wykazuje przyrost ludności 513%.

Przyrost ludności w okresie normalnej ewolucji, t. j. przedwojennej był zatem niezwykle intensywny; w miarę ożywiania się ruchu handlowego rozwój niezawodnie pójdzie w tym samym, jeżeli nie w szybszym tempie, ponieważ horoskopy gospodarcze dla Łodzi w odrodzonej Rzeczypospolitej wobec perspektywy rozległych koniunktur przemysłowych ze wschodem i zachodem będą znacznie pomyślniejsze, niż przed rokiem 1914. W okresie 25 lat należy się zatem liczyć z przyrostem co najmniej 100% ludności, czyli że liczba mieszkańców wynosić będzie w niedalekiej przyszłości około 1,000,000 mieszkańców. Wprawdzie w czasie od r. 1911 do 1921 ludność Łodzi wzrosła zaledwie o 27,000; stagnację tę jednak tłumaczą dostatecznie wypadki wojenne. Z chwilą powrotu do warunków normalniejszych przejawiać się zaczyna przyrost w stosunku około 5% rocznie.

Dookoła Łodzi rozwijają się jednocześnie osady przemysłowe, jak Pabjanice, Brzeziny, Ozorków, Tomaszów-Rawski, Zduńska-Wola, a w bliższym promieniu: Ruda-Pabjanicka, Rzgów, Tuszyń, Aleksandrów, Konstantynów, które zgodnie z uchwałami powiatowej komisji terytorjalnej pow. Łódzkiego z ubgł. roku mają być podniesione do godności miast. Okoliczność ta przyspieszy również proces urbanizacji okolic podmiejskich Łodzi i utworzy jedno z największych w Europie skupień przemysłowych.

W odpowiednim więc stosunku muszą być zaspokojone potrzeby mieszkalne.

Lecz nie tylko wzgląd na przyszły rozwój miasta wywołuje potrzeby terenowe dla celów mieszkalnictwa. Obecnie już, przyjmując status quo za podstawę, potrzeby te są bardzo rozległe, ponieważ Łódź żyje pod znakiem katastrofalnego kryzysu mieszkaniowego. Przyczyną obecnego braku mieszkań jest nie tyle wzrost ludności w czasie powojennym, lecz przedewszystkiem:

a) zmiana struktury ludności pod względem wieku; dużo było dzieci, potrzeby mieszkalne przeto mniejsze, dziś dzieci o wiele mniej, wzrosła liczba dorosłych, którzy własnego potrzebują mieszkania;

b) zajęcia całego szeregu lokali przez biura, urzędy państwowe i komunalne, wojsko i szkoły, a nawet zakłady przemysłowe — słowem użytkowanie bardzo wielu pomieszczeń, urządzonych dla celów mieszkalnych w sposób niezgodny z ich pierwotnym przeznaczeniem, wreszcie rekwizycja na rzecz urzędników i oficerów;

c) w związku z powyższem zupełny prawie zastój ruchu budowlanego w dziedzinie mieszkalnictwa prywatnego.

Abstrahując od innych momentów, które szczegółowo omawiane będą przy rozpatrywaniu poszczególnych potrzeb miasta i państwa, narazie poprzemy tylko danymi statystycznymi wyżej wypowiedziany sąd o wpływie rekwizycji mieszkań na spotęgowanie głodu mieszkaniowego. W sprawozdaniu Urzędu Mieszkaniowego za rok 1920 czytamy: „Zapotrzebowania na pomieszczenia wpłynęło od urzędników wzgl. wojskowych 1787, od urzędników i instytucji 327, razem 2114. Zaspokojono pierwszego rodzaju zapotrzebowania 1390, drugiego — 270. Przydzielono ogółem w drodze rekwizycji w tym okresie z górą 3000 ubikacyj, a mianowicie: 2444 pokojów, 229 kuchen, ponadto 39 całych domów, 2 pałace, 16 budynków fabrycznych, 31 sal, nie licząc magazynów, stajen, garażów automobilowych i t. p. Prawie połowa ogólnego przydziału dotyczy urzędów. Znamiennem jest, że mimo tak bezwzględnej eksploatacji około pół tysiąca podań o rekwizycję lokali nie zdołano załatwić. Podkreślić należy, że wykaz ten jest tylko sprawozdaniem z działalności Urzędu Mieszkaniowego za jeden rok i nie uwzględnia rekwizycji, przedtem i potem skuteczniejszych.

A jednak zwolnienie tych wszystkich ubikacyj i oddanie ich do dyspozycji dla celów mieszkalnych teoretycznie możliwe, w praktyce jednak nader trudne do urzeczywistnienia ze względu na różnorodne komplikacje natury prawnej i na długi okres czasu jeszcze przewidziany brak funduszy na budowę wszystkich państwu potrzebnych gmachów i urzędzeń — **polepszyłoby tylko w bardzo minimalnym stopniu warunki mieszkaniowe w mieście.** Warunki te były bowiem już anormalne i urągały wszelkim wymogom higieny i zdrowotności publicznej już w r. 1918, t. j. w okresie, zanim uruchomienie szkolnictwa powszechnego i organizacja państwowych i komunalnych władz administracyjnych polskich pozbawiła miasto kilku tysięcy ubikacyj mieszkalnych. Zresztą cyfra ta jest nikłą w porównaniu z istotnem zapotrzebowaniem w dziedzinie mieszkalnictwa.

Rekwizycja sama bezpośrednio dotyczy wprawdzie mieszkań obszerniejszych, w których liczba lokatorów jest mniejszą od ilości pomieszczeń — pośrednio jednakowoż odbiera ona licznym rodzinom, nie korzystającym z „dobrodziejstwa“ przymusu rekwizycyjnego, możliwość zdobycia własnych mieszkań.

Chcąc konkretnie ustalić wielkość potrzeb mieszkaniowych niezależnie od rekwizycji i szkolnictwa, t. j. nawet w razie zwolnienia wszystkich niewłaściwie użytkowanych dla celów mieszkalnych — musimy oprzeć odnośne obliczenie na statystyce gęstości zaludnienia w roku 1918, która przedstawia się w cyfrach, jak następuje:

w r. 1918 w 85264 mieszkaniach, liczących 135309 pokoiów mieszkało 384258 (przeciętnie na pokój 2,5 miesz.)

z tej liczby zajmowało:

więcej, niż	1 pokój	6850 ludzi, t. j.	2,1%
1 pokój		31510	9,5 "
1 " we dwóch		77652	23,8 "
1 " " trzech		71816	21,1 "
1 " " 4-ch		56428	17,0 "
1 " " 5-ciu		37230	11,2 "
1 " " 6-ciu		25272	7,6 "
1 " " 7-iu		14826	4,4 "
1 " " 8-iu		7384	2,2 "
1 " " 9-iu		3501	1,1 "
1 " " 10-iu		1210	0,4 "
1 " " 11-tu—15-tu		579	0,1 "

Jak wynika z powyższego zestawienia w luksusowych warunkach mieszkaniowych znajdowało się w Łodzi w r. 1918 zaledwie 2,1 proc. ludności miejskiej; w warunkach przyzwoitych (z wyłącznym pokojem) — 9,5 proc., t. j. razem 11,6 proc. Przyształe 88,4 proc. ludności mieszkało w sposób mniej lub więcej nieodpowiedni, a mian. 44,1 proc. ludności zajmowało po 2-ch lub 3-ch jeden pokój, reszta zaś, t. j. 44 proc. ludności mieszka w warunkach w najwyższym stopniu antysanitarnych, bo po 4 do 5-ciu osób w jednym pokoju, a nawet po 5 do 15-tu osób (15,8%).

Cyfry te ilustrują stan rzeczy w r. 1918; dziś, gdy ludność miasta wzrosła z 334,258 ludzi do 452,000, t. j. o z górą 120,000, a mieszkań przybyło nie wiele, sytuacja jest znacznie gorszą. Operując przypuszczalnymi obliczeniami, opartymi na pewnym rachunku przedsiębiorstwa, wychodząc z założenia, że rekwizycja dotknęła w pierwszym rzędzie mieszkania najślabiej załudnione, że więc warunki mieszkaniowe pogorszyły się tylko nieznacznie, natomiast cały przyrost ludności przejawiał się w pierwszym rzędzie w mieszkaniach, w których było po kilka osób w jednym pokoju — dochodzimy do wniosku, że 49 co najmn. procent ludności miasta, t. j. o 5 procent więcej, niż w r. 1918 żyje w warunkach najfatalniejszych i że zatem przeszło 200,000 mieszkańców należałoby w innych pomieszczeniach ulokować.

Kryzys mieszkaniowy zatem nie może być załatwiony tylko drogą zniesienia przymusu rekwizycyjnego i opróżnienia lokali szkolnych, ani też drogą ukończenia niewykończonych kilkudziesięciu przedwojennych budowli lub remontu całego szeregu obiektów mieszkalnych, które z powodu zaniedbania konserwacji ulegają systematycznemu pogorszeniu, zmniejszając w pewnym stopniu również ilość domów mieszkalnych. Grożąca katastrofa mieszkaniowa może być tylko odwróconą przez natychmiastowe przystąpienie do budowy nowych domów i rozwinięcie tej akcji na szeroką skalę.

W r. 1920 obradował w Londynie kongres urbanistyczny rozbudowy miast przy współdziałaniu także reprezentantów Polski.

Na kongresie tym powzięte zostały rezolucje, określające minimalne warunki mieszkaniowe i przyjęte następnie jako tezy na zjeździe związku miast w r. 1921 w p. III uchwał zjazdu M. i przyjęte zasady następujące: budynki mieszkalne winny być budowane, jako wolnostojące, oddalone od siebie, tak, że nie tamują dostępu światła i pozostawiają pewną powierzchnię na ogródki

Konstrukcja ich oparta być winna na systemie dwóch kondygnacji; cały budynek natomiast zawierać w sobie winien dwa, a maksymalnie 4 mieszkania; kulturalne potrzeby lokatora przy bardzo oszczędnym zresztą sposobie budowy winny być w najszerzej mierze uwzględnione.

Rzeczywistość jest bardzo daleka od tego ideału, nakreślonego w rezolucjach wspomnianego zjazdu przedstawicieli miast, przyjmując nawet daleko idące odchylenia od tego idealnego szkicu, typ średni mieszkania, prymitywnie urządzonego, według teoretycznych obliczeń, składającego się z 2 ch pokoi i kuchni dla rodziny 4-ch osób, zajmowałby 116 mtr. kw. powierzchni i powinien być zaopatrzonej w ogródek i podwórko, obejmujące przestrzeń co najmniej 2 razy większą, niż odnośna parcela budowlana. Teren dla jednego domu wynosiłby zatem $116 \times 3 = 348$ mtr. kw. na 4 osoby, czyli 87 mtr. kw. na osobę. Przy budowie domków obszerniejszych, zawierających kilka (najwyżej 4) mieszkań rodzinnych, powinna przestrzeń w odpowiednim stosunku być zwiększoną. Zapotrzebowanie terenowe wrośnie również, w miarę tego jak tendencja zapewnienia każdej osobie jednego oddzielnego pomieszczenia zostanie zrealizowaną.

Przyjmując powyższą normę 87 mtr. kw. przestrzeni na osobę i pragnąc zapewnić z góraj 200,000 mieszkańców znośne warunki mieszkalne należałoby zarezerwować 1740 hkt., a po upływie lat 20-tu dla przyrostu ludności, przeszło 400,000 mieszkańców 2 razy tyle, t. j. 3480 hkt., czyli razem zapotrzebowanie terenowe dla celów mieszkalnych w Łodzi wynosi 5220 hkt.

II. Tereny wojskowe.

Władze wojskowe w Łodzi i koszary tudzież magazyny, składnice i taborj rozlokowane są w mieście w 8 własnych gmachach, a w 60 różnych prywatnych budynkach mieszkalnych, w fabrykach, garażach automobilowych i t. p. Decentralizacja ta wpływa bardzo ujemnie na sprężystość organizacji wojskowej i może mieć fatalne skutki w razie mobilizacji. Obecne pomieszczenia nie odpowiadają zupełnie wymaganiom pod względem sanitarnym, są za ciasne, wreszcie system rekwizycji, stosowany przez organy wojskowe paraliżuje w wielu wypadkach nie tylko rozwój mieszkalnictwa, ale także przemysłu. Zapotrzebowanie terenów wojskowych, zgłoszonych przez D. O. K. na skutek ankiety Magistratu, wykracza poza granice miasta i wymaga wykupu znacznych obszarów, położonych w gminach okolicznych. W szczególności niezbędne są prócz gmachu dla dowództwa okręgowego korpusu № 4, który musi być wzniesiony w mieście samem i zajmie około 800 mtr. kw. powierzchni — następujące budynki, których dyzlokacja poza miastem zarówno ze względów dyscypliny wojskowej, jako i strategicznych, wreszcie dla uniknięcia kolizji z zamierzeniami instytucyj komunalnych i społecznych — jest konieczną:

1. koszary dla 4 p. artylerji ciężkiej	teren 70,000 m. kw.
2. „ „ 10 „ „ „	„ 70,000 „
3. wojskowy sąd okręgowy i prokuratura	„ 15,000 „
4. budynek dla 10 dywizji piechoty	„ 10,000 „
5. koszary dla 31 pułku strzelców kaniowskich	„ 20,000 „
6. „ „ 28 „ „ „	„ 20,000 „
7. budynki dla dywizji taboru № 4	„ 25,000 „
8. „ „ „ samochod.	„ 10 morgów
9. koszary dla dywizjonu żandarmerji	„ 2,000 m. kw.

10.	szpital okręgowy	„	20	morgów
11.	strzelnica garnizonowa	„	7 ¹ / ₂	kłm. kw.
12.	plac ćwiczeń	„	2,250,000	m. kw.
13.	składy uzbrojenia i materiałów wybuchowych	„	20,000	„
14.	„ intendentury	„	30,000	„
15.	budynek dla stacji radiotelegraf.	„	600,000	„
16.	„ na mieszkania oficerskie	„	50,000	„

Razem teren 1022 ha

Obecny niewłaściwy stan rzeczy ilustrują następujące przykłady:

Wojskowy szpital okręgowy mieści się w trzech punktach miasta; zabudowania są zniszczone, grożą zawaleniem i nie odpowiadają nawet najprymitywniejszym postulatam higieny.

Składy amunicji w Radogoszczu i strzelnica prowizoryczna w posesji prywatnej w gminie Brus rozmieszczone są w bliskości zabudowań mieszkalnych, co ze względu bezpieczeństwa publicznego jest w najwyższym stopniu niepożądane.

III. Przemysł.

Według statystyki z r. 1919 Łódź liczyła wówczas 53703 budowli, w tej liczbie 17709 fabrycznych, z cyfry tej tylko 9343 przypada na budowle o specjalnej fabrycznej konstrukcji, zaś 1366 budynków mieszkalnych zostało dopiero dostosowanych i przerobionych dla celów przemysłowych. Te dawne objekty mieszkalne w zupełności prawie stracone są dla celów mieszkalnictwa.

Chaotyczny, żadną linią wytyczną nie krepowany sposób powstawania i rozszerzania się miasta, spowodował, że mieszkania i fabryki są pomieszczone ze sobą, co pomijając już najprymitywniejsze postulaty estetyki architektonicznej — z jednej strony wzmaga niebezpieczeństwo pożaru (57,6% budynków w Łodzi jest drewnianych), z drugiej zaś wytwarza atmosferę, w najwyższym stopniu szkodliwą dla zdrowia ludności. Jest rzeczą charakterystyczną, że liczba pożarów stale i szybko wzrasta, i tak:

Zarejestrowano w roku 1918 — 110 pożarów

„ „ „ 1919 — 195 „

„ „ „ 1920 — 239 „

W roku 1921 suma wyjazdów straży pożarnej dorównuje prawie ilości dni w roku.

Zamierzenia miasta muszą pójść zatem w tym kierunku by w przyszłości pewnym częściom miasta nadać wszelkie cechy dzielnicy mieszkaniowej, a przemysł lokować na obszarach, o ile możliwości blisko peryferji miasta, położonych, w okolicy niezabudowanej, by w ten sposób zcentralizować go w obrębie zamkniętych, ad hoc rozplanowanych stref.

Nie tylko urzeczywistnienie tych koncepcyj regulacyjnych pociąga za sobą konieczność zdobycia i zarezerwowania nowych terenów fabrycznych podmiejskich. Abstrahując nawet od wskazanych tu zamierzeń, rozpatrując tylko idealne potrzeby terenowe w związku z rozrostem przemysłu, dochodzimy do następujących wniosków:

Ogólna przybliżona powierzchnia istniejących terenów fabrycznych wynosi około 400 hkt., co przy ilości robotników, dochodzącej prawie do 90,000 daje około 40 mtr. kw. przestrzeni fabrycznej na jednego robotnika.

Stosunek ilości robotników do ogółu mieszkańców wynosi obecnie 20⁰/₀; według danych statystycznych inspekcji pracy w okresie 6 miesięcznym, t. j. od 30. VI. 1921 r. do 31. XII. 1921 r. liczba robotników wzrosła o 10,4⁰/₀. Należy wobec tego liczyć się ze stałym wzrostem odsetku ludności robotniczej. Ale nawet w razie utrzymania tego samego stosunku, t. j. 20⁰/₀ liczba robotników wynosić będzie przy ludności w sumie 1,000,000, t. j. za lat 20 — około 200,000.

Przyjmując normę 40 mtr. kw. na robotnika, otrzymamy wysokość przyszłego zapotrzebowania terenowego dla celów fabrycznych dalszych 400 hkt., niezależnie od terenów istniejących. Cyfra ta jednak powinna być zdwojona, ponieważ według nowoczesnych wymagań technicznych fabryki powinny być budowane systemem t. zw. szeregowym, t. j. o jednej tylko kondygnacji, skutkiem czego przestrzeń fabryczna wynosi znacznie więcej, a mianowicie według teoretycznych obliczeń 88 m. kw. na robotnika. W ten sposób zbudowane są fabryki Scheiblera w Łodzi. Przy tym racjonalnym systemie fabrycznej zabudowy zapotrzebowanie terenowe wynosić będzie w okresie lat 20 około 800 hkt.

Jak silną jest tendencja rozwojowa przemysłu mimo ciężkich warunków ekonomicznych, ilustrują wymownie cyfry:

Liczba zakładów wzrosła w okresie od m. czerwca do m. grudnia 1921 r. z 881 do 1008, t. j. o 7,9⁰/₀. Dyrekcja Okręgowa Robót Publicznych zatwierdziła w r. 1921 — 165 różnych planów przemysłowych.

IV. Koleje.

Według obliczeń statystycznych przywóz, który w r. 1910 wyraża się w cyfrze 1.675.836 ton wzrosło w miarę podjęcia robót budowlanych z inicjatywy prywatnej i komunalnej (kanalizacja, gmachy użyteczności publicznej, mieszkania) rozwoju przemysłu ciężkiego (metalurgiczno-maszynowego i chemicznego), znacznego importu środków spożywczych, proporcjonalnie do przyrostu ludności w ciągu kilku najbliższych lat do sumy 2.800.000 ton, a zarazem z postępem produkcji spotęguje się wywóz z 21.000 ton do 175.000 ton rocznie.

Już obecnie komunikacja odbywa się w warunkach nader prymitywnych: dotychczas jeszcze dowóz surowców i węgla, produktów żywnościowych z okolicy, a także wywóz towarów — uskutecznia się częstokroć przy pomocy zwierząt pociągowych po wąskich, źle zabrukowanych ulicach, to pochłaniania krociowe nakłady i zwiększa niepomiernie koszty produkcji.

Wobec tych olbrzymich zadań, podyktowanych już koniecznością w chwili obecnej i przyszłych wymagań komunikacyjnych, należy jak najrychlej przystąpić do stworzenia nowych urządzeń kolejowych i nowych arteryj, łączących Łódź bezpośrednio z Zagłębiem Dąbrowskim i Śląskiem, Rawą, Brzezinią, Krakowem przez Woibron, Wrocławiem przez Łask Kępno i t. d.

Przedewszystkiem jednak projektuje się budowę w obrębie samego okręgu miejskiego Łodzi: dworca głównego (gdzie obecnie stacja Łódź-Fabryczna), 2-ch dworców zestawczych na południu (Chojny) i północy miasta (Juljanów), 5-ciu dworców towarowych wzdłuż t. zw. kolei obwodo-

wej, (której linja ostatnia na Kutno będzie niezadługo wykończoną) i zasadniczej magistrali, prowadzącej przez ulicę Targową, równoległej do Piotrkowskiej.

Obszar wymagany do zrealizowania powyższego projektu **obliczony jest na z górą 100 hkt.**

V. Tramwaje.

Projektowana jest rozbudowa sieci tramwajowej w znacznych rozmiarach: zbudowane będą linje tramwajowe od ulicy Brzezińskiej do cmentarzy, na Zarzewskiej do cmentarza, na Rzgowskiej do Chojen, na Łagiewnickiej do lotnisk podmiejskich. Uzupełnione będą arterje równoległe do Piotrkowskiej przez przeprowadzenie linii tramwajowej ulicą Kilińskiego i ulicą Wólczańską wzdłuż całego miasta. Pewna ilość linii przecinać będzie miasto z zachodu na wschód, jak n. p. ze stacji Kaliskiej do Helenowa. Tym sposobem dzisiejsza sieć 20 klm. rozbudowaną będzie do 66 klm. W związku z powyższem niezbędną będzie budowa centrali i 4-ch remiz tramwajowych.

Potrzeby terenowe dla celów rozbudowy tramwajowej sieci komunikacyjnej wynoszą około 80 hkt.

(Dokończenie w numerze następnym.)

Walka z drożyzną, a polityka wywozowa.

Jednym z najważniejszych czynników, który nie pozwala na stabilizację marki polskiej, który wprowadza zamęt w stosunkach społecznych i niezadowolenie ludności — jest drożyzna.

Drożyzna owa, szalejąca dziś w naszym kraju pociąga za sobą skutki, które przejawiają się w niedomaganich państwowych, strajkach i t. p. wprowadzając państwo w trudne do wydostania się z niego błędne koło.

Nie wdając się w rozpatrywanie najrozmaitszego rodzaju przyczyn drożyzny, z całą stanowczością podkreślić należy, że jednym z głównych w tym wypadku czynników jest wywóz artykułów pierwszej potrzeby.

Na konferencji, zwołanej przez ministra Michalskiego w celu omówienia sposobów walki z drożyzną, zebrani przedstawiciele miast zwrócili uwagę na ten wysoce niepożądany objaw, uprawiany całkiem legalnie przez Główny Urząd Wywozu i Przywozu przy M. P. i H.

Tym większe ma znaczenie wywóz żywności, gdy zwrócimy uwagę na względną stabilizację naszej waluty, która w ostatnich czasach nie ulegała większym wahaniom, a więc nie przyczyniała się do wzrostu drożyzny.

Tedy w pierwszym rzędzie zwalczanie drożyzny uzależnione jest w wysokim stopniu od Głównego Urzędu Wywozu i Przywozu, którego katastrofalną wprost dla państwa gospodarce znakomicie ilustrują poniższe tablice, będące wyciągiem z oficjalnych wykazów Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

PRZEDMIOTY SPOŻYWCZE
Tablica Ia Przywóz w latach 1920 i 1921.

Wyszczególnienie przedmiotów:	Przywóz		RAZEM	Zwyżka ↑ lub niż- ka — przywozu w stos. do r. 1920	
	1920 r.	1921 r.		w tonnach	w %
	w tonnach	w tonnach	w tonnach	w tonnach	w %
Pszenica i Mąka	147.319	189.560	336.879	† 42.241	† 28,7
Żyto i mąka	13.059	79.782	92.841	† 66.723	† 510,9
Owies	5.669	25.477	31.146	† 19.808	† 349,4
Jęczmień	9.659	47.132	56.791	† 37.473	† 387,9
Ryż	14.018	55.963	69.981	† 41.945	† 299,2
Inne zboża	58.593	98.152	156.745	† 39.559	† 67
Mięso wołowe	2.465	1.247	3.712	— 1.218	— 49,4
Wieprzowe i tłuszcze	3.597	21.429	25.026	† 17.832	† 49,5
Inne mięso	—	—	—	—	—
Ryby (pod wszelką postacią)	71.290	90.250	161.540	† 18.960	† 26,6
Warzywa	8.841	5.474	14.315	— 3.367	— 38,1
Okopowe	10.046	4.849	14.895	— 5.197	— 51,7
Owoce świeże	3.378	4.247	7.625	† 869	† 25,7
Owoce suszone	5.115	4.300	9.415	— 815	— 15,9
Cukier	4.760	2.406	7.166	— 2.354	— 49,4
Kawa	3.453	4.069	7.522	† 616	† 17,8
Herbata	1.711	1.777	3.488	† 66	† 3,8
Kakao i czekolada	3.228	4.592	7.820	† 1.364	† 42,2
Drożdże	1.804	665	2.469	— 1.139	— 63,1
Piwo	618	35	653	— 583	— 94,3
Spirytus i wódki	1.077	99	1.176	— 978	— 90,8
Inne napoje	3.954	3.943	7.897	— 11	— 0,3
Oleje roślinne	—	7.436	7.436	† 7.436	—
Tytuń	6.521	10.219	16.740	† 3.698	† 56,7
Inne przedmioty spoż.	25.564	24.588	50.152	— 976	— 3,8
	405,739	687,691	1,093,430	† 281,952	

PRZEDMIOTY SPOŻYWCZE.

Tablica Ib Wywóz w latach 1920 i 1921.

Wyszczególnienie przedmiotów:	1920 r.	1921 r.	RAZEM	Zwyżka † lub zniżka — przywozu w stos. do roku 1920.	
	w tonnach	w tonnach		w tonnach	w tonnach
Pszenica i Mąka	1.365	2.092	3.457	† 727	† 53,3
Żyto i mąka	14.737	4.174	18.911	— 10.563	— 71,7
Owies	358	732	1.090	† 374	† 104,5
Jęczmień	434	1.575	2.009	† 1.141	† 262,9
Ryż	147	86	233	— 61	— 41,5
Inne zboża	1.559	4.886	6.445	† 3.327	† 213,4
Mięso wołowe	20	1.605	1.625	† 1.585	† 792,5
Wieprzowe i tłuszcze	34	185	219	† 151	† 444,1
Inne mięso	—	586	586	† 586	—
Ryby (pod wszelką postacią)	122	765	887	† 643	† 527
Warzywa	1.896	651	2.547	— 1.245	— 65,7
Okopwe	99.927	82.015	181.942	— 17.912	— 17,9
Owoce świeże	4	4.633	4.637	† 4.629	† 11572,5
Owoce suszone	7	34	41	† 27	† 385,7
Cukier	15.528	39.455	54.983	† 23.927	† 154,1
Kawa	12	27	39	† 15	† 125
Herbata	—	33	33	† 33	—
Kakao i czekolada	13	87	100	† 74	† 569,2
Drożdże	150	—	150	— 150	—
Piwo	97	40	137	— 57	— 58,8
Spirytus i wódki	2.274	14.271	16.545	† 11.997	† 527,6
Inne napoje	75	983	1.058	† 908	† 1210,7
Oleje roślinne	—	24	24	† 24	—
Tytuń	115	54	169	— 61	— 53
Inne przedmioty spoż.	4.426	5.596	10.022	† 1.170	† 26,4
	143.300	164.589	307.889	† 21.289	

S U R O W C E.

Tablica IIa Przywóz w latach 1920 i 1921.

Wyszczególnienie przedmiotów:	1920 r.	1921 r.	RAZEM	Zwyżka † lub niżka — przywozu w stos. do r. 1920	
	w tonnach	w tonnach	w tonnach	w tonnach	w %
Węgiel, brykiety .	2.690.629	3.525.178	6.215.807	† 834.549	31
Ropa nieoczyszczona	204	91	295	— 113	55.4
Inne paliwo . . .	—	208	208	† 208	
Drzewo	1.026	2.364	3.390	† 1.338	130.4
Chmiel	—	2	2	† 2	
Nasiona polne . . .	—	192	192	† 192	
Inne nasiona . . .	—	903	903	† 903	
Sole organiczne . .	86	123	209	† 37	43
Inne	72	5.660	5.732	† 5.588	7761.4
Nawozy naturalne .	1.499	3.162	4.661	† 1.663	110.9
Puch i pierze . . .	22	21	43	— 1	4.5
Tran, łoje i tłuszcze świeże i nieczyszcz.	2.927	3.937	6.864	† 1.010	34.5
Sól kuchenna . . .	64.951	926	65,877	— 64.025	98.6
	2.761.416	3,542.762	6.304.178	† 781.346	
<u>Wyroby gotowe</u>					
Wyroby ciesielskie .	73	95	168	† 22	30.1
„ bednarskie . . .	893	818	1.711	— 75	8.4
Meble i sprzęty . .	1.236	899	2.135	— 337	27.3
Inne z drzewa . . .	101	134	235	† 33	32.7
Koszykarskie . . .	124	296	420	† 172	138.7
	2.427	2.242	4.669	† 185	
<u>Przetwory chemiczne</u>					
Przetwory ropy naftowej	853	990	1.843	— 137	16.1

S U R O W C E.
Tablica Iib. Wywóz w latach 1920 i 1921.

Wyszczególnienie przedmiotów:	1920 r.	1921 r.	RAZEM	Zwyżka † lub niżka — wywozu w stos. do r. 1920	
	w tonnach	w tonnach	w tonnach	w tonnach	w % ₀
Węgiel, brykiety	146.779	334.888	481.667	† 188.109	128,2
Ropa nieoczyszczona	44.968	83.123	128.091	† 38.155	84,6
Inne paliwo	—	45.405	45.405	† 45.405	—
Drzewo	93.147	767.042	860.189	† 673.895	723,5
Chmiel	—	1.291	1.291	† 1,291	—
Nasiona polne	—	12.946	12.946	† 12.946	—
Inne nasiona	—	334	334	† 334	—
Sole organiczne	—	4	4	† 4	—
Inne	20	18.800	18.820	† 18.780	93,900
Nawozy naturalne	4	154	158	† 150	3,750
Puch i pierze	290	826	1.116	† 536	184,9
Tran, łoje i tłuszcze świeże i nieoczyszcz.	28	13	41	— 15	53,6
Sól kuchenna	640	1.175	1.815	† 535	83,6
	285.876	1.266.001	1.551.877	† 980.125	
<u>Wyroby gotowe</u>					
Wyroby ciesielskie	744	969	1.713	† 225	30,2
„ bednarskie	2.895	34.762	37.657	† 31.867	1100,6
Meble i sprzęty	1.592	4.463	6.056	† 2.870	180,1
Inne z drzewa	—	302	302	† 302	—
Koszykarskie	328	938	1.266	† 610	185,9
	5.560	41.434	46.994	† 35.874	
<u>Przetwory chemiczne</u>					
Przetwory ropy naftowej	91.395	229.628	321.023	† 138.238	151,2

	W Y W Ó Z 1 9 2 2 r.															
	S T Y C Z E Ń				L U T Y				M A R Z E C				Kwibień (niekompletny)			
	Sztuki	Kg.	Tonny	Wagony	Sztuki	Kg.	Tonny	Wag.	Sztuki	Kg.	Tonny	Wag.	Sztuki	Kg.	Tonny	Wag.
Mak	—	10.000	—	—	—	10.000	—	4	—	40.000	—	12	—	—	—	—
Trzoda chlewna	2.000	—	—	—	1.401	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—
Mięso końskie	—	100.000	—	20	—	100.000	—	—	—	185.000	—	—	—	—	—	—
Marmelada	—	—	—	50	—	—	—	—	—	100.000	—	—	—	—	—	—
Skóry	12.000	—	—	—	27.500	—	—	—	1.775	—	—	—	—	—	—	—
Owies	—	—	—	10	—	—	—	—	—	150.000	—	100	—	—	—	—
Cukier	—	—	3.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cebula	—	—	—	135	—	—	—	250	—	—	—	58	—	—	—	20
Drób	6.500	—	—	—	3.000	—	—	—	27.000	—	—	—	—	—	—	—
Marchew	—	35.000	—	—	—	50.000	—	165	—	—	—	162	—	—	—	—
Owoce suszone	—	—	—	—	—	220.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krowy	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otręby	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—
Ser i twarog	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Makaron	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Jęczmień	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125.000	—	—	—	—	—	—
Żyto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	135	—	—	—	—
Ziemniaki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—
Drożdże	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.000	—	2.012	—	—	—	—
Mączka ziemn.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	301.000	—	5	—	2200	—	200
Groch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pszenica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Płatki kartoflane	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Buraki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—
Wytłoki buraczane	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.325	—	—	—	—
Grzyby suszone	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—	—	—	20
Jaja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	100
Zboże	—	—	1.000	—	—	—	1000	—	—	—	1.000	—	—	—	1000	—
Tłuszcze	—	—	100	—	—	—	100	—	—	—	100	—	—	—	100	—
Nierozac.	2.000	—	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—	—	—	2000	—	—	—
									1.000	—	—	—	1000	—	—	—

Powyższe tablice, zestawione na zasadzie oficjalnych wykazów Min. Przem. i Handlu, wykazują dobitnie oplakaną gospodarkę wywozową Gł. U. W. i P., który przez nieopatrzne wydawanie świadectw wywozowych na artykuły pierwszej potrzeby przyczynia się do wzrostu drożyzny.

Jest tedy rzeczą zrozumiałą, że jednym z podstawowych żądań mających na celu walkę z drożyzną jakie w szeregu postulatów *) wystawili przedstawiciele miast, jest żądanie zakazu wywozu zagranicę środków spożywczych na cały czas trwania drożyzny.

Tylko jaknajenergiczniejsze zarządzenia, a w szczególności absolutny zakaz wywozu produktów spożywczych może skutecznie przyczynić się do opanowania sytuacji aprowizacyjnej, do położenia kresu tej groźnej boleczącej, jaką jest drożyzna.

*) Patrz. № 21 Dz. Z. m. Ł. 1922 r.

A. Rzewski.

STANISŁAW KEMPNER

Naczelnik Wydz. Zdrowotn. Publ.

Trzylecie Wydziału Zdrowotności Publicznej 1919-1921 r.

(Ciąg dalszy).

Walka z chorobami wenerycznymi.

Rozwój chorób wenerycznych podczas wojny i po niej jest zjawiskiem znanym powszechnie. Największymi gniazdami tej zarazy są miasta wielkie, w których odsetek chorych przewyższa wielokrotnie odsetki tychże w miastach mniejszych i wsiach.

Z tego względu dane statystyczne, osiągnięte drogą wyliczeń, najróżnorodniejszych (patrz walka z chorobami wenerycznymi i nierząd, wydawnictwo Dyrekcji służby zdrowia), które wykazują przybliżony do 1.000.000 chorych w b. Kongresówce, skłoniły Samorząd Łódzki w pierwszym rządzie do zajęcia się losem tych chorych, którzy znajdują się w naszym mieście.

Już we wrześniu 1918 r. Ministerstwo Zdrowia Publ. wobec gwałtownie szerzącej się w Polsce zarazy wenerycznej, a w pierwszym rządzie wśród zdemobilizowanych, przychodźców, zwraca się do Magistratu m. Łodzi, że uznaje za nieodzowne aby w każdym szpitalu ogólnym, znajdował się oddział dla chorych skórnych i wenerycznych, a pozatęm aby uświadamiać najszerze sfery eo do groźby zarazy, przez rozdawanie przepisów odpowiednich.

Uwzględniając wszelako fakt, że 2/3 chorych wenerycznych na Zachodzie, gdzie istnieje dostateczna liczba szpitali, leczą się ambulatoryjnie, Ministerstwo proponuje urządzenie przychodni na choroby wewnętrzne, (skórne, płciowe, weneryczne, kobiece). Rada Miejska na posiedzeniu swem z dnia 12-go listopada 1919 r. uchwaliła urządzić ambulatorjum dla chorych zewnętrznych, które z powodu braku odpowiednich pomieszczeń, urządzone zostało przy szpitalu św. Aleksandra.

Niezależnie od ambulatoryjnego leczenia w ambulatorjum szpitala św. Aleksandra i 2-eh miejskich ambulatorjach, w okresie sprawozdawczym funkcjonowały w mieście 2 miejskie szpitale dla chorych wenerycznych i skórnych. Szpital pod wezwaniem św. Aleksandra, mieszczący się początkowo przy al. Placowej № 14, a następnie przy ul. Aleksandrowskiej № 115, w którym w roku 1919 na choroby skórne leczyło się 63 kobiety i 90 mężczyzn, w roku 1920 — 71 mężczyzn, 64 kobiety, w roku 1921 — 57

kobiet i 72 mężczyzn. Na choroby weneryczne w roku 1919: 64 mężczyzn i 154 kobiety, w 1920 r. — 76 mężczyzn, 163 kobiet, w r. 1921 109 mężczyzn i 145 kobiet.

Wśród chorób skórnych dominujące miejsce zajmował strupek woszczykowy (40%), liszaj postrzygający (15%).

Stałe zwiększenie się przypadków przymiotu. W roku 1919 stanowił przymiot 67% wszystkich przypadków chorób wenerycznych, w roku 1920 69%, w 1921 r. — liczba syfilityków stanowi już 72,5%. Cyfry te otrzymane po odliczeniu chorych syfilityków, których przyjęto po raz drugi do powtórzenia kuracji.

Zwiększenie się liczby przypadków cierpień para syfilitycznych. W 1919 r. stanowiły one 5,4 osób leczonych w szpitalu na przymiot, w 1920 r. 8,3%, w roku 1921 — 8,1%.

W szpitalu dla chorych, dotkniętych chorobami wenerycznymi, pod wezwaniem „Marji-Magdaleny“, w okresie sprawozdawczym leczono się w roku 1919 — 1543 chorych, w roku 1920 — 1220 chorych, w roku 1921 — 1238 chorych. Przymiot w 1919 r. stanowił na ogólną liczbę chorych 15%, w 1920 r. 22%, w 1921 r. 28%.

Do szpitala tego wyłącznie kwalifikowane były chore prostytutki przez Urzędy Sanitarно-Obyczajowe z Łodzi, Piotrkowa, Częstochowy i pobliskich miejscowości Łodzi. Nadto w walce z chorobami wenerycznymi miasto pokrywało połowę wydatków na utrzymanie Miejskiej Pracowni Bakterjologicznej, dokonywującej analizy krwi i płynu mózgowo-rdzeniowego.

W tem miejscu należy podkreślić również wydajną pracę Miejskiego Zakładu Ambulatoryjnego Leczenia Świerzbu. Zakład ten w omawianym okresie udzielił pomocy 24646 osobom. Ogółem udzielono porad 54868, dokonano dezynfekcji 22697, dokonano kąpeli i natrysków 36178. Smarowań Wilkinsona dokonano 16458, smarowań Fleminxu 20249.

Miejska Pracownia Bakterjologiczna.

W ciągu oznaczonego trzylecia wpłynęło do Miejskiej Pracowni Bakterjologicznej 12977 przedmiotów do badania, ilość zaś dokonanych odczynów równała się 24657. Charakter badań, w porównaniu z latami poprzednimi, uległ znacznym zmianom, jak widać z niektórych danych liczbowych za lata 1916 i 1921.

Z B A D A N O	w L A T A C H	
	1916	1921
kałów	2200	62
moczów	341	55
nałotów	641	187
krwi na odczyn Widala i Wiel-Felixa	3299	2497
kwi na odczyn Wassermana	245	979
płynów mózgowo-rdzeniowych	—	15
płynów na meningokoki	33	84

Ogromne wprost zmniejszenie się ilości badanych kałów, tłumaczy się, po za przyczynami epidemiologicznymi, zupełnem rozezarowaniem do

tego rodzaju badań przy biegunce krwawej. Stosunkowo mało zmniejszyła się ilość odczynów serologicznych na tyfus i dur plamisty (wykonywanych stale jednocześnie) ze względu na silną epidemję tyfusa w ostatnim roku. Zaznaczymy tutaj, że przy wykonywaniu odczynu Widala postępujemy się techniką makroskopową, zamiast dotychczasowej. Ilość odczynów na Wassermana, nie mówiąc już o płynach mózgowo-rdzeniowych, wzrosła czterokrotnie, co świadczy wymownie o rozpowszechnieniu się kiły w okresie powojennym.

Spis prac naukowych, które wyszły z Miejskiej Pracowni Bakteriologicznej:

1. o wzajemnych stosunkach odczynów Widala i Weil-Felixa (przeł. epidemjol. tom I rok 1920/21),
2. nowe metody uproszczonej sero-djagnostyki syfilisa (Gazeta Lekarska Tom I).
3. kiła wśród prostytutek (przeł. epidem. T. I).
4. istota odczynu Wassermana i jego znaczenie praktyczne (Polska Gazeta Lekarska).

Szpitalnictwo i działalność poszczególnych instytucyj Wydziału Zdrowotności Publicznej:

Powstanie i rozwój szpitalnictwa w Łodzi.

Przed wojną miasto posiadało jeden tylko szpital miejski dla zakaźnych chorych na 30 łóżek, przy ul. Łąkowej, szpital św. Aleksandra był szpitalem powiatowym, pozostałe szpitale były instytucjami społeczno-filantropijnymi, wzgl. znajdowały się w rękach prywatnych.

Warunki wytworzone przez wojnę zniewoliły miasto do podjęcia szerokiej szpitalnej akcji leczniczej, szczególnie dla ubogich mieszkańców m. Łodzi. Zapoczątkowała akcję tę sekcja sanitarno-szpitalna przy b. Głównym Komitecie Obywatelskim. Po wybuchu wojny w istniejących szpitalach łódzkich nastąpiła dezorganizacja, część lekarzy została powołana do wojska, część zatrzymana wbrew woli zagranicą.

Zarządy szpitali prywatnych były zdekompletowane. W kasach szpitalnych było pusto, gdyż suma wydana przez Magistrat na rzecz szpitali (w ostatniej chwili) wkrótce została wyczerpana. Jedyne miejskie szpital dla chorych zakaźnych przy ul. Łąkowej otrzymał z kasy miejskiej rb. 5.000.— na opędzenie wydatków przez 3 miesiące, gdy na ten przeciąg czasu obliczano wtedy czas trwania wojny.

Szpitale nie posiadając dostatecznej liczby lekarzy, ani też odpowiednich środków do utrzymania chorych, zredukowały swoją działalność do minimum. Szpitale: Ewangelicki, małż. Poznańskich, dla dzieci Anny-Marji — do połowy; przytułek położniczy na Bałutach, obliczony na 200 łóżek, został zupełnie zamknięty. Pod wpływem tych warunków w łonie Głównego Komitetu Obywatelskiego powstała myśl utworzenia specjalnej sekcji sanitarno-szpitalnej, której zadaniem byłoby czuwanie nad istniejącym szpitalnictwem i zorganizowanie szpitalnictwa miejskiego, które de facto do tej pory w półmilionowym mieście nie istniało. I ta właśnie rozpoczynają się dzieje szpitalnictwa łódzkiego wogóle, bowiem w tym okresie poczęły powstawać, wprawdzie prowizoryczne, lecz z czasem obracające się w stałe, szpitale miejskie o rozmaitym charakterze, jak szpital dla chorych chronicznych, szpital chirurgiczny, szpital zakaźny.

W konkluzji miasto rozporządzało w roku 1915 60 łózkami w szpitalu przy ul. Olgińskiej № 7, 60 łózkami dla chorych chirurgicznych, znajdującymi się w klinice przy ul. Podleśnej № 15, 20 łózkami dla chorych cholerycznych w budynku fabrycznym w Chojnach, wreszcie korzystano z łóżek w szpitalach prywatnych.

Tym sposobem liczba łóżek własnych miejskich, wzgl. zaabonowanych w szpitalach prywatnych wzrosła do 500.

Z chwilą rozwoju działalności sekcji sanitarno szpitalnej w zakresie szpitalnictwa stało się koniecznym istnienie doradczego organu lekarskiego nad sprawami szpitalnymi pod względem fachowym. Utworzony w 1915 r. podkomitet lekarski, w skład którego weszli następujący lekarze: Dr. Dr.: Garlicka, Krasze, Mikulski, Sterling, Tomaszewski i Trenkner.

Przejmując w roku 1919 szpitalnictwo, wraz z innymi działami gospodarki miejskiej od nominowanego Magistrata, podkreślić tu wypada, że w okresie po likwidacji Głównego Komit. Obyw. i pod zarządem władz okupacyjnych niemieckich, niepospolite wprost zastąpi dla rozwoju szpitalnictwa miejskiego w Łodzi położył kierownik Wydziału Zdrowotności Publicznej Dr. Henryk Trenkner. Magistrat m. Łodzi dzięki jego staraniom i pracy uzyskał się szpitali, rozporządzającą 800 łózkami.

Zdając sobie sprawę, że i ta ilość łóżek jest niewystarczającą, gdyż według najskromniejszych wymagań nauki w większym mieście winno być co najmniej 1 łóżko na 200 mieszkańców, czyli w Łodzi, mającej około 450.000 mieszkańców powinno być 2250 łóżek szpitalnych, Wydział Zdrowotności Publicznej dokładał wszelkich starań, ażeby osiągnąć możliwie największą ilość łóżek, któraby zaspokoiła potrzeby mieszkańców.

Ze udało się to przeprowadzić świadczy fakt, że w okresie sprawozdawczym miasto Łódź rozporządzało następującą ilością łóżek własnych, oraz zaabonowanych w szpitalach prywatnych:

	miejsca
w miejskim szpitalu dla chorych chirurgicznych przy ul. Drewnowskiej 75	153
w miejskim powszechnym szpitalu w Radogoszczu	428
w miejskim szpitalu dla chorych wenerycznych, skórnych i gruźlicy św. Aleksandra	113
w miejskim szpitalu dla lekko-gruźliczych chorych w Chojnach	80
w miejskim szpitalu dla kobiet dotk. chorobami wenerycznymi „Marji - Magdaleny“	140
w miejskim szpitalu dla chorych wewnętrznych przy ul. Zakątnej № 44	36
razem własnych łóżek	950

w szpitalach prywatnych	miejsca
w szpitalu Ewangelickim miejsce zaabonowanych	40
w szpitalu małż. Poznańskich	100
w szpitalu Anny - Marji dla dzieci	100
w przytułkach położniczych	50
w szpitalu „Kochanówce“	100
w szpitalu w Warcie	30
w szpitalu w Kochorowie na Pomorzu	200
	620

czyli razem Wydział Zdrowotn Ści Publicznej miał do swojej dyspozycji 1570 miejsc,

Jest to wielki postęp w dziedzinie szpitalnictwa w porównaniu z tem wszystkim co było poprzednio. Jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę, że miasto nie posiada ani jednego gmachu szpitalnego, że w. w. szpitale miejskie, nie wyłączając szpitala w Radogoszcza, który jest własnością spadkobierców małż. Konsztatów, znajdują się w budynkach dzierżawionych, że w razie ewent. zniesienia, lub choćby zmiany ustawy o ochronie lokatorów, mogą być stamtąd usunięte, to zrozumiemy, że natychmiastowa budowa szpitala miejskiego jest nieodzowną koniecznością.

W zrozumieniu potrzeby tej przy Wydziale Zdrowotności Publicznej zawiązała się specjalna Komisja budowy szpitala miejskiego, która w okresie sprawozdawczym odbyła szereg posiedzeń i narad nad wyborem miejsca. To też na zasadzie art. 26 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej, Rada Miejska wszczyną kroki, zmierzające do zapewnienia miastu jego ekspansji terytorjalnej. Rada Miejska uchwała zwrócić się z wnioskiem do głównego urzędu z emskiego o wykup majątków ziemskich poza miastem, t. j. w sferze oddziaływania interesów mieszkaniowych miejskich, na zasadzie art. 26 i art. 1 liczb 7 cytowanej wyżej ustawy o reformie rolnej.

Na zasadzie powyższego władze muniypalne m. Łodzi podejmują akcję wykupu gruntów miejskich i majątków ziemskich, w których ziemia może być wykupiona, celem zakładania instytucji użyteczności publicznej. Umotywowany projekt wykupu pod budowę powszechnego szpitala, Wydział Zdrowotności Publicznej opracował i przesłał do Oddziału Zabudowy Miasta. W projekcie tym wskazane są 2 miejsca pod budowę szpitala. Miejsce takie w granicach miasta mogłby stanowić plac przy ul. Rokocińskiej pomiędzy Monopolem i fabryką Widzewską, drugim odpowiednim miejscem pod budowę szpitala jest okolica parku Julianowskiego. Nowopowstający szpital obejmie przestrzeni 2 włóki ziemi. Obliczony zostaje na 2250 łóżek, licząc jako konieczny warunek minimum 150 metrycznych kwadratów powierzchni na jedno łóżko.

Po ostatecznym wyborze miejsca sprawa budowy miejskiego szpitala stanie się aktualną.

Zużytkowanie łóżek szpitalnych

O prawidłowym rozwoju istniejącego szpitalnictwa miejskiego świadczy planowa akcja, mająca na celu zgodne z nauką wykorzystywanie łóżek szpitalnych.

W okresie sprawozdawczym zerwano z dotychczasowym pojęciem o szpitalu, jako instytucji dobroczynności publicznej. „Kalecy i starcy, którzy dotąd z tych czy innych przyczyn, znajdowali się w szpitalach, zostali stamtąd ewakuowani i przetransportowani do odpowiednich instytucji Wydziału Opieki Społecznej.

Do szpitali przyjmowani byli chorzy z cierpieniami, nadającymi się do wyleczenia. Dzięki temu przefiltrowaniu chorych w szpitalach miejskich, jako też prywatnych, nie było zbyteżnego przeładnienia. Miasto nie potrzebowało daremnie łożyc na koszt utrzymania nieuleczalnie chorych wzgl. kalek i starców i dla statystyki posiadało materiał faktyczny.

Inspektor Szpitali Miejskich.

W celu nadzoru nad całokształtem życia szpitalnego, warunkami sanitarnymi, pielęgnowaniem i odżywianiem chorych, Rada Miejska ustanowiła przy Wydziale Zdrowotności Publicznej etat Inspektora Szpitali Miejskich, jako pierwszego kierownika tych instytucji.

Próby przekazania szpitalnictwa Wydziałowi Dobroczynności Publicznej (Wydziałowi Opieki Społecznej) spotkały się z protestem ze strony Wydziału Zdrowotności Publicznej. Udowodnił Wydział, że szpitalnictwo rozwijać się może wtedy, jeżeli pozostaje pod bezpośrednim kierownictwem lekarskim i w kontakcie ze sprawą sanitarji miejskiej, gdyż inaczej sprawa doprowadziłaby to niewątpliwie szpitalnictwo do upadku, wzgl. tej roli, jaką grało ono przy radach dobroczynności publicznej b. Kongresówki, kiedy to na pierwszy plan wysuwano karatora i intendenta, a na miejsce rad szczełółowych wprowadzono w miastach rady dobroczynności publicznej.

To też nowopowstające szpitale łódzkie postawione odrazu były na właściwym gruncie. Stronę techniczno-gospodarczą szpitali wziął na siebie Magistrat Wydział Zdrowotności Publicznej. Na czołó szpitali wysańnięto lekarza-Inspektora Szpitali Miejskich, szpital stał się placówką leczniczą, a nie filantropijno dobroczynną, lub jak było ongi biurokratyczną.

W szpitalach miejskich łódzkich nie istnieje już typ karatora-opiekuna, intendenta-gospodarza. Szpitalem kieruje ręka fachowca-lekarza. I to jest triumf polityki komunalnej Magistratu m. Łodzi nad tymi miastami Polski, gdzie decydujący wpływ na kierunek instytucji, jaką jest szpital, wywierają czynniki niefachowe, jak urzędnicy, wzgl. administratorzy.

Łódź pod tym względem góruje nawet nad Warszawą, gdzie i dotychczas sprawa ta jeszcze nie jest należycie postawiona.

Szpitale miejskie obsługiwane są poza personelem lekarskim przez personel rekrutujący się z zawodowych pielęgniarek posiadających odnośne kwalifikacje, oraz niższego personelu, dostarczane go Magistratowi przez Związek Zaw. Pracowników Miejskich, z którym Magistrat zawarł odnośną umowę w lutym 1920 r.

Pracownicy.

Umowa ta przewiduje warunki płacy i pracy pracownika w szpitalu, daje mu przywileje w kierunku uciekania się pod obronę Związku, w razie poczucia krzywdy ze strony bezpośredniej swej zwierzchności. Umowa omawia również stosunek pracownika do szpitala i nakłada nań obowiązki, których ściśle trzymać się musi. Umowa wyłania §, ustanawiający Komisję Rozjemczą, posiadającą kompetencję zwalniania pracowników, nieodpowiadających swemu stanowisku.

We wrześniu 1921 r. wprowadzony został 8-mio godzinny dzień pracy dla wszystkich bez wyjątku pracowników szpitalnych. Reforma ta pociągnęła za sobą duży nakład środków materialnych, jednakże znacznie podniosła jakość i wydajność pracy.

W okresie sprawozdawczym, kiedy w tym samym czasie w innych miastach, zwłaszcza w Warszawie, na porządku dnia były strajki pracowników szpitalnych — w szpitalach miejskich łódzkich, dzięki zbiorowej umowie ze Związkiem, o której wyżej wspominaliśmy, **strajków żadnych nie było.**

Ogólna liczba pracowników, zatrudnionych w instytucjach Wydziału Zdrowotności Publicznej, oraz w samym Wydziale wynosi, przy uwzględnienia 8-mio godzinnego dnia pracy 450 osób. W liczbie tej lekarzy 65, pielęgniarek 48, felererów 11, dezynfektorów 11, pracownice oddziałowych (dozorczyń) 98, pracownice pralni 19, kontrolerek sanitarnych 2, reszta personel admin. stracyjny, personel podwórzowy i personel techniczny, personel kuchenny i pomocnicy wszelkiego rodzaju.

Dział sprawozdawczy.

Protokół

21 (IV sesji) w 2-im terminie zg. z art. 31 D. o S. M. posiedz. Rady Miejskiej.

Łódź, dn. 1 lipca 1922 r.

Komplet radnych: 56. Komplet członków Magistratu: 10. Obecnych radnych: 29. Obecnych członków Magistratu: 7.

Posiedzenie otworzył o godz. 9 min. 50 wiecz. przewodniczący Rady Miejskiej, r. A. Remiszewski, w obecności 30 członków Rady, zaprosiwszy do stołu prezydyjnego rr. sekretarzy F. Wójciaka i A. Koziółkiewiczównę, oraz sekretarza Prezydium, p. P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w pierwszym terminie, wyznaczonego na dzień 28 czerwca r. b., posiedzenie obecne, jako w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienia radnych: Adamskie, Bińkowskiej, Borystawskiego, Chwałbińskiego, Gicigiera, Gackiego, Joela, Kożaneckiej, Kłuszyńskiej, Lichtensteina, Pogonowskiego, Praskiera, Rapalskiego, Rosenblatta i Rzewskiego, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

Uchwalono:

I. W sprawie wyboru miejskiej komisji szacunkowej dla wymiaru na obszarze m. Łodzi państwowego podatku dochodowego na rok 1922-23.

1. ustalić następujący skład komisji:
Członkowie:

- 1) Bennich Reinhold, Gdańska 9;
- 2) Biedermann Alfred dr., Kilińskiego 2;
- 3) Bartczak Stanisław, Nawrot 37;
- 4) Daube Oskar, Kościuszki 93;
- 5) Dawidowicz Józef, Dzielna 25;
- 6) Fuks Adolf, Nowomiejska 4;
- 7) Frejlich Salo, Zawadzka 38;
- 8) Gincberg Bertold, ul. Piotrkowska 107;
- 9) Goldsztat Artur, ul. Zachodnia 7;
- 10) Hamburgski E., ul. Dzielna 36a;
- 11) Horodyński Włodzimierz, Kiliń-

skiego 101; 12) Jarecki Aleksander, Piotrkowska 125; 13) Jariśz Bruno, Piotrkowska 153; 14) Jarociński Albert, Nowomiejska 3; 15) Kalmanowicz Salo, Zielona 48; 16) Kalenbach Teodor, Aleksandrowska 21; 17) Kernigsberg Sz., Zielona 5; 18) Kenig Teodor, Szosa Pabjanicka 49; 19) Kernbaum Maksymilian, Piotrkowska 78; 20) Konarzewski, dyr. Banku, Moniuszki 10; 21) Lewicki W., Piotrkowska 5; 22) Malewski Józef, Sienkiewiczza 67; 23) Moszkowski Aleksander (dyr. B. Zach), Piotrkowska 68; 24) Perlstein (dyr. Banku), Piotrkowska 43; 25) Prądzyński Zygmunt, Przejazd 40; 26) Prusicki Jakób (dyr. Banku), Piotrkowska 57; 27) Rapoport Józef, Południowa 44; 28) Ranke Hugo, Dąbrowska 15; 29) Rosenberg Lajb, Drewnowska 21; 30) Rosenblatt M, Moniuszki 11; 31) Szeppel Wilhelm, Rzgowska 10; 32) Spodkiewicz Antoni, Szkolna 12; 33) Sztajgert Teodor, Piotrkowska 90; 34) Szydłowski H. L., Cegielniana 36; 35) Trepka Władysław dr., Nawrot 4; 36) Wende Jan, Kilińskiego 122.

Zastępcy:

- 1) Babiacki Edward, Pańska 77;
- 2) Bersz Rejnhold, Wólczańska 225;
- 3) Berkowicz Daniel, Nowomiejska 1;
- 4) Bornstein S., Ogrodowa 5; 5) Char-dzyński Karol, Główna 51; 6) Felliks Leon inż., Moniuszki 9; 7) Frydrych Teodor, Konstanyńska 13; 8) Fuld de Leopold, Konstanyńska 12;
- 9) Glanc W., ulica Nowomiejska 19;
- 10) Groszkowski Wiktor, Konstanyńska 17; 11) Hutnik Jan, Zgierowska 24; 12) Hilszer Edward, Zakątna 68; 13) Janicki Fryderyk, Aleksandrowska 37; 14) Jakubowicz Józef, Konstanyńska 72; 15) Kopczyński Józef, Zgierska ; 16) Klukow Gustaw, Zachodnia 36; 17) Korol Ludwik, Dzielna 26; 18) Królikowski Marian, Kilińskiego 158; 19) Kusak Wojciech, Aleksandrowska 18; 20) Lipiński Antoni, Zgierska 69/71; 21) Łachulski Julian, Konstanyńska 5; 22) Makajewski Stanisław (skł. apt.), Piotrkowska 124; 23) Makower Wolf, Ka-

rola 4; 24) Mauch Gustaw, Piotrkowska 240; 25) Majer Józef, Piotrkowska 90; 26) Majsner Ludwik, Napiórkowskiego 40; 27) Nowiński Leon, Piotrkowska 175, 28) Rosman Kazimierz, Piotrkowska 74; 29) Reisman J., (skł. tab.), Piotrkowska 65; 30) Szapiro Maks, ulica Nawrot 15; 31) Szwajkert Kurt dr., Kościuszki; 32) Szykier Emanuel, Północna 1; 33) Tomaszewski A. dr., Andrzeja 3; 34) Wutke Artur, Piotrkowska 157; 35) Waksberg, Gdańska 42; 36) Ziegler Oskar, Wschodnia 32.

2. Rada Miejska, przyjmując do wiadomości decyzję Ministerstwa Skarbu w przedmiocie nominacji pp. prezydenta Rzewskiego i ławnika Badziana na przewodniczącego wzgl. zastępcę przewodniczącego K-sji sącunkowej dla spraw podatku od dochodu, protestuje z powodu braku zaufania przeciwko nominacji dyrektora Zarządu Głównego Magistratu p. Bernarda Pilcera na drugiego zastępcę przewodniczącego, i wzywa Magistrat o zwrócenie się do Min. Skarbu w przedmiocie zezwolenia na uskutecznienie wyboru 2-go zastępcy przewodniczącego przez pełen skład K-sji z zastrzeżeniem późniejszego przedłożenia kandydata Ministerstwu do zatwierdzenia.

II.. W sprawie statutu o pobierania na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi podatku od lokali.

1. zatwierdzić w 2-iem czytaniu.

§ 5.

W razie odmowy zapłaty, a najdalej w miesiąc po terminie płatności, winien właściciel lub jego zastępca donieść kompetentnej władzy o odmowie lub zwłoce, poczem następuje egzekucja ze strony miejskiej.

O ileby właściciel w oznaczonym terminie 30-dniowym nie doniósł o odmowie, obowiązek uiszczenia tego podatku przechodzi na właściciela z prawem regresu do lokatora.

Jeżeli ubikacja należy do kilku współwłaścicieli lub wynajęta jest wspólnie przez kilka osób, za pra-

widlowe i ter minowe uiszczenie podatków odpowiadają wszyscy solidarnie.

§ 6.

Podrutek, niewpłacony przez zobowiązanego w ciągu dni 14 po terminie płatności podatku, uważa się za zaległość, od której liczy się odsetki zwłoki w wysokości 2% od terminu płatności za każdy miesiąc zwłoki.

Podatek, pobrany przez właściciela realności od zobowiązanych lokatorów, winien być wpłacony do kasy miejskiej w ciągu miesiąca po terminie płatności podatku pod rygorem opłacania za każdy miesiąc zwłoki 5% odsetek, licząc od terminu płatności.

Każdy rozpoczęty miesiąc zwłoki liczy się jako pełny, a odsetki zwłoki oblicza się od sumy, podzielonej przez 100, przyczem mk. 50.— i wyżej uważa się za pełne 100.— mk., a sumy do mk. 50.— nie bierze się w rachubę,

Z sumy, wpłaconej pokrywa się przedewszystkiem odsetki zwłoki i ew. kosztą egzekucji a następnie zaległości podatku.

§ 7.

Wysokość podatku określa się stosownie do faktycznego komornego lub wartości czynszowej według skali następującej:

a) za mieszkania przy rocznym ustawowem komornem:

od mk. 200.— do mk. 500.— — 50 proc.,

od mk. 500.— do mk. 1,000.— — 75 proc.,

od mk. 1,000.— do mk. 3,000.— — 100 proc.,

od mk. 3,000.— do mk. 5,000.— — 200 proc.,

od mk. 5,000.— do mk. 10,000.— — 300 proc.,

ponad mk. 10,000.— — 400 proc.

b) za lokale przemysłowo-handlowe i inne ubikacje przy rocznym ustawowem komornem:

- od mk. 2,000.— do mk. 5,000.—
— 25 proc.,
- od mk. 5,000.— do mk. 10,000.—
— 50 proc.,
- od mk. 10,000.— do mk. 20,000.—
— 75 proc.,
- od mk. 20,000.— do mk. 30,000.—
— 100 proc.,
- od mk. 30,000.— do mk. 50,000.—
— 125 proc.,
- od mk. 50,000.— do mk. 100,000.—
— 150 proc.,
- ponad mk. 100,000.— — 200%.

§ 8.

Wymienione w § 7 normy podatku pobierane będą za mieszkania lub pomieszczenia od wartości czynszowej lub faktycznego komornego ustawowego, łącznie z mieszkaniami dla służby, stajniami, wozowniami, ogrodami, parkami i innymi przynależnościami.

Mieszkanie, które nie służy wyłącznie w celu jego zamieszkiwania, lecz również użytem jest w celach przemysłowych lub handlowych, podlega opłacie podatkowej odpowiednio do wartości całego najmu wszystkich pomieszczeń według postanowień § 2 p. a.

Przy obliczaniu i wymiarze podatku od lokali, objętych ustawą z dn. 18 grudnia 1920 r. o ochronie lokatorów, wyłącza się sumy, wpłacone przez lokatorów na pokrycie zwiększonych opłat dodatkowych w wysokości rozłożonej w stosunku do komornego zwyżki rzeczywistych ponad normy z czerwca 1914 r. wydatków, stosownie do § 5 wzmiankowanej ustawy o ochronie lokatorów.

§ 9.

Właściciele realności lub ich zastępcy, bądź to osoby fizyczne czy prawne, obowiązane są dostarczyć Odd. Podatkowemu Magistratu m. Łodzi wszelkich danych, jakie będą potrzebne dla wymiaru podatku od lokali.

§ 10.

Wymiar podatku na podstawie niniejszego statutu i zebranych da-

nych uskutecznia Oddz. Podatkowy Magistratu.

Dla ustalenia sumy wartości czynszowej lokali. rozpatrzenia i rozstrzygnięcia spraw, nastęrczających wątpliwości przy ustalaniu sumy faktycznego komornego dla dokonania wymiaru podatku będzie zorganizowana komisja z 7 osób, w skład której wejdą: 2 członkowie Magistratu, 1 technik, mianowany przez prezydenta miasta, 2 przedstawiciele stowarzyszeń właścicieli nieruchomości i 2 przedstawiciele stowarzyszenia lokatorów.

Komisja ta ma prawo obniżyć o 3 stopnie podatek tym płatnikom lokali mieszkalnych, którzy z powodu niezamożności lub bezrobocia nie będą w stanie uiścić całkowitej sumy wymierzonego podatku.

§ 11.

W ciągu 2 tygodni od daty otrzymania nakazu płatniczego, określającego sumę wymierzonego podatku, każdemu płatnikowi przysługuje prawo wniesienia reklamacji do K-sji Apelacyjnej.

§ 12.

K-sja Apelacyjna składa się z 9 osób pod przewodnictwem członka Magistratu — przewodniczącego Oddziału Podatkowego — w składzie następującym: 2 radnych, wybranych przez Radę Miejską, 2 członków Magistratu, inspektora Urzędu Mieszkalniowego, 2 przedstawicieli stowarzyszenia lokatorów i 2 przedstawicieli stowarzyszenia lokatorów i 2 przedstawiciele stowarzyszeń właścicieli nieruchomości.

Decyzje K-sji Apelacyjnej są ostateczne.

Zgłoszenie reklamacji nie odracza terminu płatności podatku w określonym terminie.

§ 13.

Wykroczenia przeciwko niniejszemu statutowi podlegają karze, przewidzianej ust. V art. 27 ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finan-

sów miejskich i o karach, nakładanych przez gminy miejskie za fałszywe zeznania podatkowe.

§ 14.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat.

§ 15.

Statut niniejszy obowiązuje po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia go przez Magistrat w drodze urzędowej.

2. zatwierdzić statut w 3-iem czytaniu — w brzmieniu ustalonym w 2-iem.

W sprawie powyższej rr. Kotkowski, Gross, Berman, Helman i Kapłan zgłaszają oświadczenie treści następującej:

„My niżej podpisani zgłaszamy protest przeciwko § 3 ustawy o podatku od lokali, który to paragraf ogranicza prawa wolności części obywateli, na których nakłada się obowiązek ściągania podatku od lokatorów wbrew woli właścicieli domów.

Przymus ten jest niezgodny z paragrafem 95 — 101 Konstytucji“.

III. W sprawie statutu o 300-procentowym podatku na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi od broni palnej, polowej oraz kart polowania.

1. rezesłanie projektu statutu — uznać za pierwsze czytanie,

2. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 600 z dn. 9 czerwca 1922 r. zatwierdza w 2-iem i 3-ciem czytaniu

STATUT

w przedmiocie 300% podatku od broni palnej i polowej oraz kart polowania na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi.

§ 1.

Podatek komunalny od broni palnej ma być pobierany jako dodatek 300% do podatku państwowego od broni palnej i polowej, a mianowicie:

- a) od broni krótkiej mk. 1500.—
- b) „ „ „ długiej „ 6000.—
- a) „ karty polowania „ 7200.—

Uwaga: Broń krótka w posiadaniu urzędników państwowych i komunalnych nie podlega opodatkowaniu.

§ 2.

Podatek powyższy pobierany będzie na rzecz kasy miejskiej m. Łodzi jednocześnie z podatkiem państwowym od broni palnej.

§ 3.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go przez Magistrat w drodze urzędowej.

IV. W sprawie przejęcia legatu na rzecz miasta po ś. p. E. Herbście.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 610 z dn. 6 czerwca 1922 r., postanawia

1. przyjąć dokonany przez ś. p. Edwarda Herbsta w jego testamentie z dn. 28 kwietnia 1919 r., zapis kapitału 500,000.— marek niemieckich na rzecz miasta Łodzi, od którego to kapitału odsetki mają być obracane i corocznie na przemian wydawane:

a) zarządowi szpitala dla dzieci „Anny-Marji“ w Łodzi na jego utrzymanie,

b) niezamożnym a godnym uczniom wyznania ewangelickiego w Łodzi i

c) na utrzymanie budowli dwóch kościołów ewangelickich św. Jana i św. Mateusza w Łodzi, dla każdego z tych kościołów w połowie, — na warunkach, szczegółowo w tymże testamentie wskazanych.

2. upoważnić Magistrat do sporządzenia wszelkiego rodzaju niezbędnych aktów i wykonywania wogóle wszelkich czynności, z wprowadzeniem w życie tej uchwały związanych,

3. wezwać Magistrat do wykonania niniejszej uchwały.

V. W sprawie statutu Spółki Akcyjnej Kolei Elektrycznej Dojazdowej Łódź — Rokiciny — Tomaszów:

1. rozesłanie projektu statutu uznać za pierwsze czytanie,

2. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 542 z dn. 19 maja 1922 r., zatwierdza w 2-iem i 3-iem czytaniu statut Kolei Dojazdowej Elektrycznej Łódź—Rokiciny — Tomaszów.

(„Statut“ ukaże się w następnym numerze „Dziennika Zarządu m. Łodzi“).

VI. W sprawie podwyższenia pborów pracowników miejskich.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 693 z dn. 27 czerwca 1922 r., postanawia

1. podwyższyć od dnia 1 lipca 1922 r. mnożnik o 10 proc., t. j. z 2437 punktów do 2681 punktów,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

W związku z odrzuceniem wniosku r. Kotkowskiego w sprawie rozszerzenia kompetencji k-sji kwalifikacyjnej oraz skoordynowania jej działalności z k-sją redukcyjną, r. r. Kotkowski i Helman zgłaszają oświadczenie treści następującej:

„Ze względu na to, że Rada Miejska jednakże stanęła na stanowisku, że w sprawie redukcji personelu komisja kwalifikacyjna nie będzie działać, składamy mandaty nasze w k-sji redukcyjnej, uważając że byłoby do pewnego stopnia niekonsekwencją, gdybyśmy w k-sji tej pracowali“.

VII. W sprawie umowy o oddanie w dzierżawę gruntu miejskiego pod budowę i użytkowanie bocznic kolejowej do huty szklanej „Geha“ — Szotland i Birnbaum w Łodzi:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 471 z dn. 2 maja 1922 r., postanawia

1. zezwolić Magistratowi na oddanie firmie Łódzka Huta Szklana „Geha“ Szotland i Birnbaum w dzierżawę na lat 15 pasa gruntu miejskiego z polesia widzewskiego przy ul. Zagajnikowej w Łodzi, między gmachem miejskiej szkoły powszech-

nej i terytorjum monopolu wódczanego, pod budowę bocznic kolejowej, poczynając od bocznic Tow. Akc. K. Scheiblera do huty szklanej powyższej firmy na warunkach, wyszczególnionych w załączonym do wniosku Magistratu projekcie umowy, podwyższając gwarancję, proponowaną przez firmę na wypadek unieruchomienia fabryki lub też, jeżeli ani jeden wagon nie przeszedłby przez tor, — do mk. 1,500,000.—,

2. zobowiązać firmę Szotland i Birnbaum do ogrodzenia bocznic ze strony szkoły przy ul. Zagajnikowej.

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

VIII. W sprawie utworzenia miejskiej szkoły powszechnej nowego typu, t. zw. szkoły pracy.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 658 z dn. 20 czerwca 1922 r., postanawia

1. utworzyć z początkiem nowego roku szkolnego miejską szkołę powszechną nowego typu, stosując w całej rozciągłości metody t. zw. szkoły pracy,

2. utworzyć w związku z tem w zamierzeniach skarbowych Zarządu m. Łodzi na r/adm. 1922 w wydatkach dz. III, tyt. I nową pozycję 26 w wysokości mk. 5,350,000.—,

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

IX. W sprawie założenia II-ej miejskiej wypożyczalni książek dla dzieci.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 602 z dn. 9 czerwca 1922 r., postanawia

1. przystąpić do założenia II-ej miejskiej wypożyczalni książek dla dzieci i młodzieży w Łodzi,

2. zatwierdzić budżet nowopowstającej instytucji, przewidujący w wydatkach na r/adm. 1922 kwotę mk. 4,000,000.—,

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

X. W sprawie utrzymania dotychczasowego systemu organizowania wycieczek działwy miejskich szkół powszechnych.

Rada miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 668 z dn. 24 czerwca 1922 r., postanawia

1. utrzymać dotychczasowy system i przyjętą zasadę organizowania wycieczek działwy miejskich szkół powszechnych,

2. powierzyć Prezydium Wydz. Ośw. i Kult. opracowanie regulaminu dla prowadzących i uczestników rzeczonych wycieczek,

3. podwyższyć w związku z tem w wydatkach Zamierzeń Skarbowych Zarządu m. Łodzi na r/adm. 1922 w dz. III, tyt. I pozycję 9 do marek 2,000,000.—,

4. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XI. W sprawie subsydjum na budowę II Domu Techników we Lwowie.

Rada Miejska, pragnąc przyczynić się do jaknajszybszej realizacji budowy II-go Domu Techników we Lwowie i tem samem poprzeć ofiarny wysiłek lwowskiej młodzieży technicznej, która daniną pracy opodatkowała się na rzecz wzmiankowanej budowy, postanawia:

1. wyasygnować na cel powyższy z funduszów miejskich marek 500,000.—.

2. zorganizować w Łodzi filjalny Komitet budowy, celem prowadzenia na miejscu agitacji nad uzyskaniem funduszów oraz materiałów budowlanych,

3. zwrócić się do wszystkich miast Rzplitej z apelem o ukonstytuowanie komitetów lokalnych oraz niezwłoczne powzięcie uchwał w przedmiocie udzielenia Lwowskiemu Komitetowi Wykonawczemu subsydji z funduszów miejskich w wysokości conajmniej 1 marki od mieszkańca,

4. wezwać Magistrat do wykonania postanowienia zawartego w p. 1 niniejszej uchwały.

XII. W sprawie zniesienia przepisów ograniczających czas uruchomienia motorów, pompujących wodę w posesjach prywatnych.

Rada Miejska wzywa Magistrat do poczynienia odpowiednich kroków w kierunku zniesienia przepisów ograniczających czas uruchomienia motorów, pompujących wodę w posesjach prywatnych.

XIII. W sprawie uzupełnienia uchwały R. M. z dn. 14 lutego 1922 r. o rozbudowie miasta.

W związku z projektowaną rozbudową miasta na zasadzie art. 26 Ustawy o reformie rolnej — z uwagi na to, że z powodu niejasności niektórych postanowień wykonawczych w tym przedmiocie, rozpoczęta już akcja mogłaby napotkać na pewne trudności, Rada Miejska m. Łodzi, pragnąc palące potrzeby w tej dziedzinie jaknajrychlej urzeczywistnić, postanawia zainicjować szereg zmian i uzupełnień w dotyczących rozporządzeniach i w tym celu zwrócić się do kompetentnych władz centralnych z apelem o spełnienie następujących dezyderatów:

1) wykup majątków winien być dokonywany nie tylko dla celów mieszkaniowych, lecz wogóle wszystkich pozostających w związku z rozszerzaniem się miasta, przy uwzględnieniu również potrzeb terenowych w dziedzinie zdrowotności, oświaty, przemysłu i t. d.,

2. grunty, położone w sferze tych różnorodnych interesów ludności miejskiej należałoby objąć przymusowym wykupem bez względu na ich obszar i w kolejności, wskazanej w projekcie rozbudowy ze względów terytorjalnych i finansowych miasta, niezależnie natomiast od kategorii, do jakiej majątki poszczególne ze względu na sposób gospodarki czas nabycia i osobę nabywcy — zaliczyćby należało. Inny tryb postępowania bowiem uniemożliwiłby przeprowadzenie regulacji miasta,

3. celem zapobieżenia niezdrowej spekulacji gruntów, niezbędne jest uzależnienie każdej zmiany własności w obrębie miasta, przekraczającej przestrzeń 3 morgową — od aprobaty urzędu ziemskiego, który sprawdzi po porozumieniu się z miastem, czy transakcje te nie są szkodliwe dla miasta ze względu na zamierzoną rozbudowę. Reforma ta jest tembardziej pożądana, że te same ograniczenia już obowiązują odnośnie do nieruchomości, znajdujących się poza obrębem miasta.

4. Nietylko parcelacja prywatna, lecz i przekazywanie gruntów w obrębie sfery interesów miejskich położonych — na rzecz Państwa nastąpi po zasięgnięciu każdorazowo opinii Magistratu. Wobec wszczęcia kroków przez władze wojskowe o nabycie niektórych majątków podmiejskich, Rada Miejska prosi Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Min. Spr. Wojskowych o porozumienie się z miastem — przed powzięciem decyzji ostatecznej.

Powyższą uchwałę R. M. poleca Magistratowi przesłać do Min. Spr. Wojsk., Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Głównego Urzędu Ziemskiego.

XIV. W sprawie układania mostków przed nieruchomościami na rachunek właścicieli tychże.

Po przyjęciu do wiadomości wyjaśnień Wydz. Prawnego — przejść nad sprawą do porządku dziennego, wzywając jednocześnie Magistrat do niewykonywania w przyszłości robót powyższych przed wezwaniem bezpośrednio zainteresowanych do uskutecznienia tychże na koszt własny.

r. Helman prosi o zaznaczenie w protokule, iż protestuje przeciwko układaniu przez Magistrat mostków z materiałów niepraktycznych, łatwo podlegających zniszczeniu.

XV. W sprawie zwolnienia od podatku od widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek a) wszelkich imprez sportowych, urządzanych

przez towarzystwa wzgl. stowarzyszenia sportowe, b) wszelkich imprez urządzanych przez związki zawodowe i robotnicze instytucje oświatowe i społeczne (w zw. z wn. Mag. z dn. 31. III. 22 r., oraz uchw. R. M. z dn. 25. IV. 22 r.).

Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 324 z dn. 31 marca 1922 r., postanawia

1. zwalniać w zasadzie od podatku od widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek wszystkie oświatowe i zawodowe instytucje społeczne, a w szczególności związki zawodowe pracownicze, stowarzyszenia kulturalne, oświatowe i sportowe, których imprezy wzgl. popisy urządzane są na wolnem powietrzu. O zwolnieniu od podatku rozstrzyga Magistrat, który wzywa się do nieczynienia trudności pod tym względem,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XVI. W sprawie otwarcia w Łodzi miejskiej średniej szkoły ogrodniczej (petycja M. Rozdolskiego, insp. ogr. W. Ł.).

Rada Miejska, dzielając opinię Magistratu, iż ze względów natury finansowej i technicznej otwarcie w Łodzi miejskiej średniej szkoły ogrodniczej nie jest wskazane, wyraża zdanie, iż najodpowiedniejszym byłoby założenie takiej szkoły przy komunalnym zakładzie rolniczym w Czarnocinie, pow. Łódzkiego.

XVII. W sprawie przyznania delegacjom miejskim prawa kooptowania fachowców z pośród obywateli miasta.

Rada Miejska w związku z wnioskiem Magistratu № 555 z dn. 20 maja 1922 r., postanawia.

1. celem umożliwienia wszechstronniejszego i głębszego rozważenia poszczególnych spraw — przyznać delegacjom miejskim prawo kooptowania z głosem doradczym fachowców z pośród obywateli miasta.

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XVIII. W sprawie zwolnienia od miejskiego podatku od widowisk, koncertów, zabaw i rozrywek wszelkich imprez, urządzanych przez Łódzki Oddz. Polskiego Tow. Czerwonego Krzyża.

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 498 z dn. 16 maja 1922 r., postanawia uchylić podanie Łódzkiego Oddz. Polsk. Tow. Czerwonego Krzyża z dn. 28 marca 1922 r. L. Dt. 6423/22.

XIX. W sprawie sprawozdania k-sji specjalnej rewizyjnej z działalności Gazowni Miejskiej.

Przyjąć do wiadomości sprawozdanie treści następującej:

„Po przeczytaniu sprawozdania Rady Nadzorczej Gazowni Miejskiej z działalności Gazowni Miejskiej za czas od dn. 1 kwietnia 1921 r. i sprawozdania K-sji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1920/21 Radziecka k-sja rewizyjna zatwierdza co do rachunkowości sprawozdania K-sji Rewizyjnej z dn. 20 grudnia 1921 r., 3, 9 i 12 stycznia 1922 r. i podkreśla, że uwagi co do ksiąg głównej i kasowej podziela w zupełności; wyraża natomiast życzenie:

1) ażeby gaz zużywany do oświetlenia ulic i instytucyj miejskich był obliczany podług cen samokosztu użytecznie wytworzonego gazu,

a) ażeby w kalkulacji cen gazu nie były brane w rachubę jak dotychczas 5 proc. od przyjętego przez R. N. G. M. przybliżonego szacunku G. M. w sumie mk. 203,350,000.— na amortyzację i inwestycję, ponieważ Gazownia została już zamortyzowana w ubiegłym okresie czasu.

K-sja jest zdania, że wszelkie inwestycje w istniejącej Gazowni winny być rozłożone na okres dziesięcioletni“.

XX. W sprawie działalności agitacyjnej Tow. „Rozwój“, zmie-

rzającej do podburzania przeciwko ludności żydowskiej.

1. W ostatnich czasach miały miejsce w Łodzi napady na żydów (park Sienkiewicza, ul. Przejazd i t. d.), w których przyjmowali udział m. in. również i uczniowie szkół tutejszych. Zajścia te stoją w ścisłym związku z antysemicką agitacją Tow. „Rozwój“, które urządza systematyczne wiece i wykłady, mające na celu podburzanie przeciw ludności żydowskiej.

Wobec powyższego Rada Miejska wzywa Magistrat do przedsięwzięcia odpowiednich kroków u czynników miarodajnych w kierunku uniemożliwienia podobnej propagandy.

2. W ostatnich czasach wzmogła się działalność agitacyjna, zmierzająca przez podniesienie nastrojów antysemickich do wzmoczenia wpływu reakcji i przygotowania w ten sposób gruntu do zwycięstwa jej przy zbliżających się wyborach. Agitacja ta dała już plon w postaci napadów na żydów, jak np. w parku Sienkiewicza i na ul. Przejazd w dn. 24 czerwca r. b.

Z drugiej strony i reakcja żydowska skupia swoje siły. Pod wpływem uchwał Łódzkiego Zjazdu klerykałów żydowskich zacofańcy napadają na żydów nie stosujących się do klerykalnych przepisów.

Rada Miejska stwierdza, że wszystkie te objawy są oznakami wzmagającej się reakcji, przeciwko której klasa robotnicza powinna skupić wszystkie swoje siły i jej wybrykom energicznie się przeciwstawić, ponieważ zwycięstwo reakcji antysemickiej i klerykalnej odbije się przedewszystkiem na interesach warstw pracujących.

Rada Miejska wzywa Magistrat do poczynienia kroków celem zapewnienia ludności żydowskiej m. Łodzi bezpieczeństwa osobistego i ukarania winnych wykroczeń.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o godz. 1 min. 50 w nocy zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) A. Remiszewski.

Prowadzący protokół:

(—) P. Rundo.

Obwieszczenia i okólniki.

Okólnik № 20.

W wykonaniu uchwały № 693 z dnia 27 czerwca 1922 roku niniejszym zawiadamia się, że wysokość mnożnika na miesiąc lipiec r. b. podwyższona została o 10%, t. j. z 2437 do 2681 punktów.

Wobec tego:

1) wszyscy pracownicy miejscy winni otrzymywać, poczynając od dnia 1 lipca r. b. wynagrodzenie według niżej podanych stawek:

a) urzędnicy etatowi i nicetatowi:

XII	kateg. po mk.	48,758.—	mies.
XI	" " "	54,649.—	"
X	" " "	61,317.—	"
IX	" " "	67,289.—	"
VIII	" " "	73,525.—	"
VII	" " "	80,270.—	"
VI	" " "	85,644.—	"
V	" " "	91,984.—	"
IV	" " "	97,412.—	"
III	" " "	106,559.—	"
II	" " "	116,377.—	"
I	" " "	128,070.—	"

b) oficjaliści:

I	kateg. po mk.	48,758.—	mies.
II	" " "	54,649.—	"
III	" " "	61,317.—	"
IV	" " "	67,289.—	"
V	" " "	73,475.—	"

c) Robotnicy niewykwalifikowani po mk. 1950.— dziennie, rzemieślnicy po mk. 2682.— dziennie, woźni po mk. 1950.— dziennie (na 30 dni w miesiącu),

	po mk.	
praktykanci biurowi	1560.—	dzien.
starsi gońcy	1170.—	"
gońcy	750.—	"
sprzątaaczki	1950.—	"
ewentualnie po mk.	1320.—	"

2. Wynagrodzenieienne ewent. miesięczne pracowników Wydziału Budownictwa, Wydziału Gospodarczego i Oddziału Plantacji Miejskich oraz Instytucji Wydziału Zdrowotności Publicznej i Wydziału Opieki Społecznej ewent. wszystkich innych pracowników, nie dających się połączyć pod wyżej wymienione kategorie, winno być podwyższone z dniem 1 lipca 1922 roku o 10 proc. biorąc za podstawę pobory z miesiąca czerwca 1922 roku.

3. Dodatki rodzinne należy asygnować wszystkim pracownikom miejskim w wysokości mk. 10.724 na małą rodzinę (1 dziecko, żona), (2 dzieci, żona i dziecko) mk. 18.767.— na średnią 3 dzieci 2 dzieci i żona, 4 dzieci, 3 dzieci i żona), mk. 26.810.— na dużą rodzinę (5 dzieci, żona i 4 dzieci, 6 dzieci, żona i 5 dzieci).

4) Dodatki funkcyjne za kierownictwo dla urzędników I kategorii wynosić będą mk. 42.896.—, II i III kategorii mk. 32.172.—, IV i V kategorii mk. 21.448.— miesięcznie.

5) Odpowiednio do nowoustanowionego mnożnika zostają podwyższone dodatki za wyługę lat studja wyższ.

W związku z powyższem poleca się Wydziałom wzgl. Oddziałom zastosować nowe stawki przy najbliższym asygnowaniu poborów, oraz wypłacić niezwłocznie różnicę od dnia 1 do 8 lipca r. b. włącznie dla pracowników, pobierających pensję w okresach tygodniowych, do 15 lipca r. b. włącznie dla pracowników, pobierających pensję w okresach półmiesięcznych, za cały lipiec dla pracowników, pobierających pobory miesięczne.

Urzędnikom etatowym, sprzątaaczkom, gońcom wyasygnuje 10 proc. różnicę pensji Wydział Prezydjalny.

Wszelkich bliższych wyjaśnień na żądanie udzieli Oddział do spraw personalnych Wydziału Prezydjalnego.

Prezydent w. z.

(—) W. Badzian.

Dyrektor

Zarządu Głównego

(—) Pilcer.

Kronika miejska.

— **Cennik Wydziału Handlowego Magistratu m. Łodzi.** 1. Cukier biały (faryna) klg. Mk. 610.-b-to za n-to klg. Mk.

2. Cukier biały (kostka) . . .	730.—
3. Drzewo nierąbane 1 ctn. mtr.	1000.—
4. " " " " " " " "	1500.—
5. Fasola krajowa . . . klg.	225.—
6. Herbata Orange Pecco " "	3200.—
7. Kawa palona . . . " "	1500.—
8. " " " " " " " "	200.—
9. Mąka pszenna 1 gat. " "	390.—
10. " " " " " " " "	300.—
11. Mydło . . . kawałek	180.—
12. Nafta klg.	155.—
13. Sol warzonka 1 gat. " "	85.—
14. " " " " " " " "	55.—
15. " " " " " " " "	65.—
16. " " " " " " " "	10.—
17. Soda amoniakowa . . . "	200.—
18. Ryż " "	330.—
19. Węgiel gruby . . . 100	2300.—
20. Zapalki pad	11.12
21. Kakao klg.	700.—
22. Pieprz " "	1100.—
23. Cykorja Gleba	
24. Groch " "	225.—
25. Świece stearynowe " "	1675.—
26. Kasza tatarszana . . . "	350.—
27. Chleb boch	360.—

— **Kary za niedopełnienie obowiązku szkolnego.** W tygodniu od 3 do 8 lipca r. b. za nie posyłanie dzieci do szkoły z wyroków Komisji Powszechnego Nauczania odbyli kary aresztu: 1. Markiewicz Józef, Nowa 8, 2 dni. 2. Błaszczyk

Konstanty, Ciasna 9, 1 dzień. 3. Mędrzycki Jakob, Cegielniana 46, 2 dni. 4. Szwajcer Henoeh, Gdanska 24, 1 dzień. 5. Hornbergier Reinhold Wolezanska 168, 5 dni. 6. Goldman Chaim, Rzgowska 3, 1 dzień. 7. Brojevska Elżbieta Wojtowska 12, 1 dzień. 8. Plaskota Jan, Rawska 10, 2 dni. 9. Wroblewski Antoni, Wawelska 28, 1 dzień. 10. Chruszczewski Aleksander Spacerowa 6, 2 dni. 11. Wojtezak Władysław, Sporna 8, 2 dni. 12. Karpelowa Bronisława, Słowianska 15, 3 dni. 13. Lechelt Gustaw, Dębowa 24, 2 dni. 14. Dolńska Helena, Przejazd 84, 2 dni. 15. Zarzycki Karol, Nowo-Zarzewska 55, 1 dzień.

— **Walka z jaglicą.** Przy wydziale zdrowotności publicznej utworzona została sekcja do walki z jaglicą. Wszelkie zgłoszenia o wypadkach jaglicy należy kierować do wyżej wspomnianego wydziału.

— **Zwiększenie biblioteki publicznej.** Wobec braku odpowiedniego pomieszczenia dla centralnej biblioteki samorządowej oraz braku fachowych sił bibliotekarskich, magistrat postanowił scentralizować biblioteki wydziałowe przy miejskiej bibliotece publicznej, podległej wydziałowi oświaty i kultury.

Wszelkie zatem księgozbiory bibliotek udziałowych zostają organicznie wcielone do księgozbioru biblioteki publicznej t. j. do ogólnego inwentarza i ogólnych katalogów, stanowiąc jednolity majątek książkowy miejski, wraz z księgozbiorem miejskiej biblioteki publicznej.

W związku z tem magistrat polecił wszystkim wydziałom, posiadającym biblioteki, przesłać swoje książki do miejskiej biblioteki publicznej dla zainwentaryzowania i skatalogowania.

— **Sanatorium dla dzieci.** Sanatorium dla dzieci, zagrożonych gruź-

licą, w Chojnach rozpoczęło już trzeci sezon. W każdym sezonie bawi w sanatorjum 90 dzieci.

Skutki działania sanatorju jak dotychczas są b. dodatnie i większa ilość dzieci zostaje uchronioną od tej okrutnej łódzkiej choroby, pociągającej za sobą rokrocznie wielką ilość ofiar.

Z życia miast polskich.

VI zjazd zrzeszeń lokatorskich Rzeczypospolitej Polskiej.

W maju w sali mazarin przemysłu i handlu w Warszawie odbył się zjazd zrzeszeń lokatorskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Przez delegatów wszystkich stowarzyszeń warszawskich na zjazd przybyli przedstawiciele zrzeszeń lokatorskich z 29 miast Polski: Aleksandrowa, Kujawsk., Będzina, Białogostoku, Baranowicz, Brześnia Lit., Częstochowy, Ciechanowa, Dąbrowy Górniczej, Głowaczewa (z. radomska) Jasta, Jędrzejowa, Łomży, Łucka, Łowicza, Łodzi, Pińska, Prażan, Pruszkowa, Płońska, Równa, Radzimina, Radomia, Skarżyska, Sosnowca, Szczekocin, Turka, Tucholi, Żyrardowa. Liczba delegatów wynosi przeszło 76 osób. Związki: Lubelski, Włocławski i Labrański przesyłały depesze z pozdrowieniami dla zjazdu, wyrażając żal, że delegatów przysłać nie mogą. Związek ochrony lokatorów w Poznaniu, nie brał udziału w zjeździe, ponieważ w tymże czasie odbywał się w Poznaniu zjazd lokatorów z Wielkopolski. Zjazd warszawski zagaił dr. Baczynski i zaproponował na przewodniczącego inż. Wł. Musiałę (z Będzina) i wice-przew. dr. Zdzisława Mieczynskiego (z Łodzi). Na sekretarzy zjazdu wybrano pp. inż. Wacława Ulanowskiego (Aleksandrów Kaj.), dr. Lipeckiego (Głowaczew) dr. Likiernik (Warszawa), P. Lipskiego (Warszawa).

Po załatwieniu spraw natury formalnej, mec. Stanisław Roliński wygłosił referat, w którym poddał wyczerpującej krytyce braki obecnej ustawy o ochronie lokatorów oraz projekty sejmowej komisji prawniczej, dotyczące wolnych umów i normowania komornego przez komisje mieszane. Nad wnioskami referatu, proponującymi konieczne zmiany ustawy wywiązała się długa dyskusja, przy czem szczególnie ożywione wycołała sprawa sublokatorów, których stosunek prawny do lokatorów, a których odnajmują częściowo lokale, wymaga niezwłocznej rewizji.

W zakończeniu zjazdu powzięte zostały uchwały następujące zwrócone do Sejmu Rzeczypospolitej:

1. aby wolne umowy o najem lokali, mieszkań i wszelkich pomieszczeń nie były dopuszczalne.

2. aby mająca być uchwalona wysokość czynszu, obejmującego komorne i zwrot za świadczenia nie przekraczała razem 21-krotnego komornego z czerwca 1914 r. i aby przez tego 11-krotna wysokość komornego z czerwca 1914 r. była przez lokatorów wpłacana do kas komunalnych na fundusz remontu i budowy nowych domów.

3. aby nie było w ustawie ukrytych podwyżek, np. na administrację domu,

4. aby, zgodnie z obowiązującym prawem, nie wolno było rugować lokatora, gdy właściciel domu ma chęć zajęcia lokala przez siebie lub członków swej rodziny, lub też zamiar remontu czy nadbudowy czy przeróbki,

5. aby komisje dla uchwalenia norm komornego nie były dopuszczalne,

6. aby ustawa rozciągała się na całą Rzeczpospolitą a więc i na tak zwane „Kresy”. Do czasu zaś uchwalenia nowej ustawy aby obecnie obowiązująca ustawa była rozciągnięta na kresy przez nowelę do tej ustawy,

7. aby ustawa o ochronie lokatorów rozciągała się na wszelkiego rodzaju pomieszczenia mieszkalne czy nie mieszkalne, zajmowane na pracownie, przedsiębiorstwa, składy, zamknięte ze wszystkich stron czy nie zamknięte, czy nie zakryte,

8. aby art. 5 obecnej ustawy prócz p. 4 był uchylony.

9. aby dozwolona była sprzedaż sklepów, pracowni, przedsiębiorstw, handlowych i przemysłowych wraz z odnowy właściciela domu na ustąpienie najmu pomieszczenia na przedsiębiorstwa handlowe i t. p. Za zezwoleniem sądów lub urzędów rozjemczych i aby decyzje te były zaskarżane w porządku instancji,

10. aby sprawa sublokatorów była jaknajrychlej uregulowana przez:

a) wzywaniem sublokatorów w sprawach o eksmisie pomiędzy właścicielami a lokatorami, b) w razie usunięcia się dobrowolnego czy przymusowego głównego lokatora, sublokator, z mocy samego prawa stawał się lokatorem co do części zajmowanego lokalu, c) aby, z powodu nagłej sprawy sublokatorów była uregulowana osobną nowelą do obowiązującej ustawy.

Budżet m. Kalisza.

W czerwcu r. b. na posiedzeniu rady miejskiej dyskutowano nad całym szeregiem spraw, a między innymi nad sprawą budowy nowych szkół powszechnych. Później uchwalono zaciągnięcie dodatkowej pożyczki w sumie 5 milionów mkp. z Banku Budowlanego w Warszawie na budowę

tanich mieszkań, następnie dyskutowano nad budżetem, z którego okazuje się, że ogólna suma podatków miejskich preliminowana jest w wysokości 90 700,000 mkp. podatki pośrednie i 37,400,000 mkp. podatki bezpośrednie.

Całkowity budżet miejski zwyczajny na rok bieżący się cyframi: w rozchodach 488,927,473 mkp., a w dochodach 444,281,518 mkp., budżet zaś nadzwyczajny zamyka się cyfrą 313,000,000 mkp., ta ostatnia cyfra dzieli się na następujące pozycje: na budowę ratusza 40 milionów mkp., na tanie domy 25 milj. mkp., na dom przy szkole Rephanowskiej 25 milj. mkp., na budowę szkół powszechnych 60 milj. mkp., na regulację ulic 1 milj. mkp., na tartak 10 milj. mkp., na budowę elektrowni 20 milj. mkp. i na budowę nowych pieców w gazowni 115 milj. mkp.

Pożyczka szkolna.

Magistrat st. m. Warszawy ma zamiar wypuścić wkrótce 6% pożyczkę szkolną na sumę 2 miliardów marek w obligacjach 100 za 100, zaopatrzonych w półroczne kupony płatne 1 października i 1 kwietnia każdego roku, z odciążeniem podatku państwowego. Pożyczka zostanie zamortyzowana w przeciągu 60 lat drogą losowań. Pierwsze losowanie odbędzie się prawdopodobnie dn. 2 stycznia 1924 r. Magistrat zastrzega sobie jednak prawo wcześniejszej spłaty pożyczki lub też zwiększenia wylosowanych sum.

OGŁOSZENIE.

Magistrat miasta Łodzi niniejszym podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 1 sierpnia 1922 roku o godzinie 10-ej rano odbędzie się w lokalu Magistratu przy Placu Wolności 14, pokój 23, losowanie obligacji miejskich III emisji na ogólną sumę mk. 400.000.

MAGISTRAT.

Łódź, dnia 13 lipca 1922 r.

Treść numeru 29-ego:

Memorjał Magistratu m. Łodzi do Gł. U. Z. — Walka z drożyzną a polityka wywozowa —
Trzylicie Wydziału Zdrowotności Publicznej 1919 — 1921 r. (Ciąg dalszy).

Dział Sprawozdawczy.

Protokół 21 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 1-go lipca 1922 r.

Obwieszczenia i okólniki:

Okólnik № 20 w sprawie podwyższenia poborów o 10⁰/₀ za m. lipiec 1922 r.

Kronika miejska.**Z życia miast polskich.**

Licytacje przymusowe.

Dnia 19 lipca 1922 r. od godz. 9 rano odbędą się licytacje przy ul.

Zgierska 54, biurko, Cegielniana 4, serweta, Nowomiejska 21, tuzin skarpetek, Nowomiejska 26, 2 sukienki, Nowomiejska 7, postument maszyny, Cegielniana 53, zegar, N.-Cegielniana 2, lustro, Cegielniana 71, owocarka, Nowomiejska 22, palto.

Dnia 20 lipca 1922 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul.

Piotrkowska 51, dwie sztuki towaru, Piotrkowska 54, regulator, Kilińskiego 145, krzesło, Kilińskiego 40, stół, Kilińskiego 40, krzesło, Sieradzka 3, waga, Piotrkowska 123, 3 sztuki towaru, Piotrkowska 69, maszyna do szycia.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi ul. Zawadzka № 7.